L16460

LIETUVIŲ KALBOS

GRAMATIKA.

ГРАММАТИКА

ЛИТОВСКАГО ЯЗЫКА

сост. преп. А. Іонайтисомъ,

просм. проф. В. Креве-Мицкевичемъ.

I

Этимологія.

(съ приложеніемъ таблицы спряженій неправильныхъ глаголовъ).

KAUNAS.
B-vės „Literatūra" leidinys.
1924.

LIETUVIŲ KALBOS

GRAMATIKA.

Грамматика Литовскаго языка

сост. преп. А. Іонайтисомъ.

просм. проф. В. Креве Мицкевичемъ.

I

Этимологія.

(съ приложеніемъ таблицы спряженій
-:- неправильныхъ глаголовъ). -:-

KAUNAS
B-vės „Literatūra" leidinys
1924.

Š. Neumano Spaustuvė, Kaunas, Laisvės alėja 72, tel. 1090.

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Предлагаемый на русскомъ языкѣ учебникъ грамматики литовскаго языка является первымъ на книжномъ рынкѣ и, разумѣется, не свободенъ отъ недостатковъ и недочетовъ; Авторы не ставили себѣ ни научныхъ, ни теоретическихъ задачъ. Ихъ цѣль — помочь лицамъ, знающимъ русскій языкъ, практически изучить литовскую грамматику. Правила литовской грамматики приведены въ полномъ согласіи съ существующими научными трудами на литовскомъ языкѣ; гдѣ было полезно для усвоенія — проведена параллель съ русской грамматикой. Для лучшей оріентировки изучающихъ авторы старались дать возможно больше образцовъ склоненій и спряженіи, а для упражненія въ усвоенномъ, почти къ каждому отдѣлу приложены примѣры и задачи.

Въ литовскомъ языкѣ 33 буквы:

A a, B b, C c, D d, E e, Ę ę, Ė ė, F f, G g, H h, Ch ch, I i, Į į, Y y, J j, K k, L l, M m, N n, O o, P p, R r, S s, Š š, T t, U u, Ų ų, Ū ū, V v, Z z, Ž ž.

Буквы **Ą ą, Ę ę, Į į** и **Ų ų** называются носовыми (nosinės) и значекъ **˛** указываетъ на скрытое (опущенное) **n**. Въ концѣ словъ носовой звукъ выговаривается слабо, въ началѣ же словъ довольно внятно: **įeiti** (войти,) **darbą** (работу).

Значекъ **ˇ** надъ буквами **S s, Z z** превращаетъ первую изъ буквы **C c** въ букву **ш**, а вторую изъ буквы **s** въ **ж**.

Значекъ **¯** надъ буквой **U u** превращаетъ краткое **у** въ долгое.

Буква **e** произносится открыто, приблизительно, какъ русское **я**, буква же **ė** произносится какъ русское **е**.

Порядокъ употребленія большихъ буквъ въ литовскомъ языкѣ тотъ же, что и въ русскомъ, т.-е. съ большихъ буквъ пишутся слова послѣ точки, имена собственныя и т. д.

Въ литовскомъ языкѣ, какъ и въ русскомъ, девять частей рѣчи:

Daiktavardis — имя существительное.
Būdvardis — имя прилагательное.
Skaitvardis — имя числительное.
Įvardis — мѣстоименіе.
Veiksmažodis — глаголъ.
Prieveiksmis — нарѣчіе.
Prielinksnis — предлогъ.
Jungtukas — союзъ.
Jaustukas — междуметіе.

Daiktavardis.

(Имя существительное).

Въ отличіе отъ русскаго — средній родъ въ литовскомъ яз. отсутствуетъ Всѣ имена существ. мужскаго или женскаго рода и очень малое число, такъ наз., общаго рода. По нѣкоторымъ окончаніямъ можно безошибочно опредѣлить родъ имени существительнаго. Такъ, всѣ имена существительныя, оканчивающіяся на **as, ys** и **us** — мужскаго рода: **Stalas** — столъ, **protas** — разумъ, **gaidys** — пѣтухъ, **vaisius** — плодъ.

Всѣ имена существительныя, оканчивающіяся на **a, ė** — женскаго рода: **žvakė** — свѣча, **saulė** — солнце, **varna** — ворона, **ranka** — рука.

Но опредѣленіе рода именъ существительныхъ, оканчивающихся на **is, uo** представляетъ затрудненія: **vagis** — воръ мужскаго рода; **naktis** — ночь, женскаго рода; **akmuo** — камень мужскаго рода; **sesuo** — сестра, женскаго рода.

Въ подавляющемъ же большинствѣ родъ именъ существительныхъ въ литовскомъ языкѣ соотвѣтствуетъ роду тѣхъ же именъ существительныхъ во всѣхъ иныхъ языкахъ.

Какъ и въ русскомъ языкѣ, въ литовскомъ имѣются имена существительныя **уменьшительныя — mažibiniai: Jonas — Jonukas, paršas** (поросенокъ) — **paršiukas** —поросеночекъ; **merga** (дѣвушка) — **mergytė** — дѣвочка; **stalas** — **staliukas** — столикъ. Mažibiniai образуются черезъ прибавленіе къ корню окончанія **ukas** или **iukas** для мужскаго рода и **aitė** или **ytė** для женскаго рода. **Ласкательныя — maloniniai;** они образуются чрезъ прибавленіе къ корню окончаній **elis** — для мужскаго рода и elė — для женскаго; **užėlis** — для мужскаго рода и **užėlė** — для женскаго рода; **utis** — для мужскаго рода и **utė** — для женскаго рода и т. д.

tevelis — tėvužėlis — tėvutis;

motinėlė — motužėlė — motutė.

Linksniavimas (Склоненіе).

Падежей въ литовскомъ яз., какъ и въ русскомъ — 7, слѣдуютъ они тому же порядку и отвѣчаютъ на тѣ же вопросы, какъ и въ русскомъ яз.

1 **Vardininkas** (именительный) — **kas**? (кто, что?)
2 **Kilmininkas** (родительный) — **ko**? (кого, чего?)
3 **Naudininkas** (дательный) — **kam**? (кому, чему?)
4 **Galininkas** (винительный) — **ką**? (кого, что?)
5 **Šauksmininkas** (звательный) — **o!** (о!)
6 **Įnaginink**as (творительный) — **kuo**? (кѣмъ, чѣмъ)?
7 **Vietininkas** (мѣстный) **kame**? **kur**? (въ комъ, въ чемъ, гдѣ?)

Чиселъ въ литовскомъ языкѣ, въ отличіе отъ русскаго — три: единственное, двойственное и множественное. *)

Склоненій всѣхъ — пять.

Pirmoji linksniuotė — 1-ое склоненіе

Къ нему относятся имена существительныя мужескаго р., оканчивающіяся на **as, ys, is.**

Vienaskaita (единственное число).

V. ratas колесо	vėjas вѣтеръ	gaidys пѣтухъ	jautis волъ
K. rato— колеса	vėjo—вѣтра	gaidžio—пѣтуха	jaučio—вола
N. ratui—колесу	vėjui—вѣтру	gaidžiui—пѣтуху	jaučiui—волу
G ratą—колесо	vėją—вѣтеръ	gaidį—пѣтуха	jautį— вола
Š. rate-о колесо!	vėje-о вѣтеръ!	gaidy-о пѣтухъ!	jauti-о волъ!
Į. ratu-колесомъ	vėju—вѣтромъ	gaidžiu-петухомъ	jaučiu-воломъ
V. rate-въколесѣ	vėjyje-въ вѣтрѣ	gaidyje-въпѣтухѣ	jautyje-въволѣ

*) Въ настоящее время въ литовскомъ языкѣ двойственное число выходитъ изъ употребленія, и значительная часть пишущихъ этой формой не пользуется.

Daugiskaita (множ число)

Vr. ir Š.	ratai—колеса	vėjai- -вѣтры	gaidžiai—пѣтухи jaučiai - волы
K	ratų—колесъ	vėjų—вѣтровъ	gaidžių—пѣтуховъ jaučių—воловъ
N	ratams—колесамъ	vėjams—вѣтрамъ	gaidžiams - пѣтухамъ jaučiams—воламъ
G	ratus—колеса	vėjus—вѣтры	gaidžius—пѣтуховъ jaučius—воловъ
Įn.	ratais—колесами	vėjais—вѣтрами	gaidžiais—пѣтухами jaučiais—волами
Vt.	ratuose—въ колесахъ	vėjuose—въ вѣтрахъ	gaidžiuose—въ пѣтухахъ jaučiuose—въ волахъ

Dviskaita (двойственное ч.)

Vr. ir Š.	du	ratu	оба колеса	jaučiu
K	dviejų	ratų	обоихъ колесъ	jaučių
N	dviem	ratam	обоимъ колесамъ	jaučiam
G	du	ratu	оба колеса	jauciu
Įn.	dviem	ratam	обоими колесами	jaučiam
Vt	dviejuose	ratuose	въ обоихъ колесахъ	jaučiuose

Задача: просклонять по этимъ образцамъ: **langas**—окно, **žaltys** – ужъ, **svečias** – гость, **vėžys** — ракъ, **bernas** — парень, **stalas**—столъ, **vyras**—мужъ, мужчина, **lokys**—медвѣдь. Желательно писать рѣшенія, а послѣ свѣрять съ образцами.

Задача. Въ нижеслѣдующихъ примѣрахъ опредѣлить падежъ приведенныхъ именъ существительныхъ по ихъ окончаніямъ:

languose, svečių, vėžiai, bernui, vyrus, lokiais, langams, vežiu, stale, vyrai, žalčiuose, langų, vyro, svečius, stalai, žalčiais, vėžio, langą, stalus, bernams, vyru, lokį, bernus, stalą, svečiu.

При разрѣшеніи какъ этой, такъ и послѣдующихъ задачъ подобнаго типа, надо стараться обходиться безъ помощи приведенныхъ нами образцовъ, а только свѣрять съ ними рѣшенія.

Примѣчаніе: Полезно отмѣтить нѣкоторое единообразіе въ образованіи нѣкоторыхъ падежей.

1) **Galininkas** — винит. падежъ единств. числа всегда во всѣхъ склоненіяхъ имѣетъ постоянное строеніе: если существительное оканчивается на согласную, то отъ него отбрасывается послѣдняя буква, и оставшаяся гласная окончанія превращается въ носовую — напр., **stalas—stalą**. Если существит. оканчивается на гласную, то эта гласная и превращается въ носовую — **varna—varną**.

2) Множественное число родительнаго п. (kilmininko) всегда для всѣхъ склоненій оканчивается на **ų**.

Antroji linksniuotė (2-ое склоненіе).

Къ нему относятся имена существительныя ж. р. на **a, ė, i.**

varna — ворона,
žvakė — свѣча,
marti — невѣстка.

Vienaskaita

Vr.	varna—ворона	žvakė—свѣча	marti—невѣстка
K	varnos—вороны	žvakės—свѣчи	marčios—невѣстки
N	varnai—воронѣ	žvakei—свѣчѣ	marčiai—невѣсткѣ
G	varną—ворону	žvakę—свѣчу	marčią—невѣстку
Š	varna—о ворона!	žvake—о свѣча!	marčia—о невѣстка!
Įn	varna—вороной	žvake—свѣчей	marčia—невѣсткой
Vt.	varnoje—въ воронѣ	žvakėje—въ свѣчѣ	marčioje-въ невѣсткѣ

Daugiskaita

Vr. ir Š.	varnos—вороны	žvakės—свѣчи	marčios—невѣстки
K	varnų—воронъ	žvakių—свѣчъ	marčių—невѣстокъ
N	varnoms - воронамъ	žvakėms—свѣчамъ	marčioms-невѣсткамъ
G	varnas—воронъ	žvakes—свѣчи	marčias—невѣстокъ
Įn	varnomis—воронами	žvakėmis - свѣчами	marčiomis—невѣстками
Vt.	varnose—въ воронахъ	žvakėse-въ свѣчахъ	marčiose—въ невѣсткахъ.

Dviskaita.

Vr.	dvi	varni	marti
K	dviejų	varnų	marčių

N	dviem	varnom	marčiom
G	dvi	varni	marti
Įn	dviem	varnom	marčiom
Vt.	dviejose	varnose	marčiose

Задача: просклоняйте: **ranka**—рука, **valdžia**—власть, **laimė** — счастье, **višta**—курица **katė**—кошка, **koja**—нога, **bažnyčia**—храмъ, **karvė** корова, **kumelė**—лошадь, кобыла.

Задача. Опредѣлите падежъ нижеприведенныхъ существительныхъ по ихъ окончаніямъ:

vištai, kate, kojos, kumelių, valdžios, bažnyčioms, katėms, bažnyčių, kojams, karvėse, višta, katei, kumelėms, valdžių, bažnyčiomis, katę, kumelės, kojose.

Trečioji linksniuotė (3-ье склоненіе).

Къ нему относятся всѣ имена существительныя, безъ различія рода, оканчивающіяся на **is**,

Anglis — уголь (м. р.)
širdis — сердце (ж. р.)
vagis — воръ (м. р.)

имѣющіе въ родительномъ падежѣ **ies.**

Vienaskaita.

Vr.	anglis – уголь	širdis--сердце	vagis—воръ
K.	anglies--угля	širdies	vagies
N.	angliui--углю	širdžiai	vagiui
G.	anglį – уголь	širdį	vagį
Š.	anglie — о уголь	širdie	vagie
Įn.	anglimi—углемъ	širdimi	vagimi
Vt.	anglyje—въ углѣ	širdyje	vagyje

Daugiskaita.

Vr.	ir Š. anglys—угли	širdys	vagys
K.	anglių—углей	širdžių	vagių
N.	anglims--углямъ	širdims	vagims
G.	anglis—угли	širdis	vagis
Įn.	anglimis—углями	širdimis	vagimis
V	anglyse-въ угляхъ	širdyse	vagyse

Примѣръ: **žvėris** (звѣрь м. р.), **pirtis** (баня ж. р.), **ugnis** (огонь ж. р.), **dantis** (зубъ м. р.), **ausis** (ухо ж. р.), **akis** (глазъ ж. р.), **vinis** (гвоздь ж. р.).

Задача. Опредѣлить падежъ именъ существительныхъ по окончаніямъ:

Žvėrį, dantimi, ugnyje, pirtims, žvėrimis, dančių, vinimi, angliai, pirčiai, akies, širdis, pirčių, vinimis, akims, anglimis, širdžių, akimis.

Ketvirtoji linksniuotė (4 склоненіе).

Къ нему относятся имена существительныя мужскаго рода съ окончаніемъ на **us**, причемъ, въ единственномъ числѣ всѣ такія имена существительныя имѣютъ одинаковыя окончанія. **Spiečius** — рой, **puodžius** — горшечникъ.

Vienaskaita.

Vr.	sūnus (сынъ)	spiečius	puodžius
K.	sūnaus	spiečiaus	puodžiaus
N.	sūnui	spiečiui	puodžiui
G.	sūnų	spiečių	puodžių
Š.	sūnau	spiečiau	puodžiau
Įn.	sūnumi	spiečiumi	puodžiumi
V.	sūnuje.	spiečiuje	puodžiuje.

Склоненіе тѣхъ же им. сущ. во множ. числѣ различается въ зависимости отъ того—имѣется ли предъ гласной окончанія еще мягкая **i**, какъ **spiečius**. Во множ. числѣ такія имена существительныя склоняются по образцу 1-го склоненія.

Vr.ir Š.	sūnūs	spiečiai	puodžiai
K.	sūnų	spiečių	puodžių
N.	sūnums	spiečiams	puodžiams
G.	sūnus	spiečius	puodžius
Įn.	sūnumis	spieciais	puodžiais
V.	sūnuose,	spiečiuose.	puodžiuose.

Dviskaita.

Vr.	du	sūnu	spiečiu
K.	dviejų	sūnų	spiečių
N.	dviem	sūnum	spiečiam
G.	du	sūnu	spiečiu
Įn.	dviem	sūnum	spiečiam
V.	dviejuose.	sūnuose.	spiečiuose.

Žmogus — человѣкъ имѣетъ неправильное склоненіе во множественномъ числѣ.

Vr.	žmonės
K.	žmonių
N.	žmonėms
G.	žmones
Įn.	žmonėmis
V.	žmonėse

Задача. Опредѣлить падежъ именъ существительныхъ по окончаніямъ:

Kurpiumi, žmonėmis, kerdžių, dangumis, viršui, kurpiuose, kerdžiaus, dangumi, kurpiuje, kerdžius, kurpiumi, dangui, žmogaus, kurpiais.

Penktoji linksniuotė (5-ое склоненіе.)

Къ нему относятся всѣ имена сущ., оканчивающіяся на **uo** и нѣкоторые — на **ė** женскаго рода, принимающія въ родительномъ падежѣ окончаніе **rs**.

Vienaskaita.

Vr.	piemuo	пастухъ	sesuo сестра	duktė дочь
K.	piemens	пастуха	sesers	dukters
N.	piemeniui	пастуху	seseriai	dukteriai
G.	piemenį	пастуха	seserį	dukterį
Š.	piemenie o	пастухѣ!	seserie	dukterie
Įn.	piemenimi	пастухомъ	seseria	dukteria
Vt.	piemenyje.	въ пастухѣ.	seseryje	dukteryje

Daugiskaita.

Vr. ir Š.	piemens	пастухи	sesers	dukters
K.	piemenų	пастуховъ	seserų	dukterų
N.	piemenims	пастухамъ	seserims	dukterims
G.	piemenis	пастуховъ	seseris	dukteris
n.	piemenimis	пастухами	seserimis	dukterimis
Vt.	piemenyse	въ пастухахъ.	seseryse	dukteryse.

Dviskaita.

Vr.	du	piemeniu	dvi	seseri
K	dviejų	piemenų	dviejų	seserų
N.	dviem	piemenim	dviem	seserim
G.	du	piemeniu	dvi	seseri
Į.	dviem	piemenim	dviem	seserim
V.	dviejuose	piemenyse	dviejose	seseryse.

Примѣры: ruduo (осень), **vanduo** (вода), **menuo** (мѣсяцъ), **motė** (мать)

Būdvardis.

(Имя прилагательное).

Этими частями рѣчи обозначаемъ качество или свойство предмета.

Šilta pirtis — **теплая** баня,
ilga vinis — **длинный** гвоздь,
geras žmogus — **хорошій** человѣкъ.

Šilta, ilga, geras — суть būdvardžiai.

Прилагательныя имѣютъ два рода — **мужскій, (geras**— хорошій, **sunkus** — тяжелый, **medinis** — деревянный) и **женскій** — **gera, sunki, medinė** — хорошая, тяжелая, деревяннная.

Linksniavimas (склоненіе).

Падежей — семь, тѣ же, что и для имени сущ-аго.

Склоненій три.

Примѣчаніе: Склоненія прилагательныхъ весьма схожи со склоненіями существительныхъ, имѣющихъ сходное окончаніе.

Pirmoji linksniuotė.

Къ нему относятся прилагательныя, оканчивающіяся на **as** въ мужскомъ родѣ и на **a** въ женскомъ.

Geras — **gera, šaltas** — **šalta** и т. д.

Vienaskaita.

Vr.	geras	хорошій	gera	хорошая
K.	gero	хорошаго	geros	хорошей
N.	geram	хорошему	gerai	хорошей
G.	gerą	хорошій, аго	gerą	хорошую
Įn.	geru	хорошимъ	gera	хорошей
Vt.	gerame	въ хорошемъ	geroje	у хорошей.

Daugiskaita.

geri	хорошіе	geros	хорошія
gerų	хорошихъ	gerų	хорошихъ
geriems	хорошимъ	geroms	хорошимъ
gerus	хорошіе	geras	хорошія *)
gerais	хорошими	geromis	хорошими
gerüose	у хорошихъ.	gerose	у хорошихъ.

Dviskaita.

Vr.	du	geru	dvi	geri
K.	dviejų	gerų	dviejų	gerų
N.	dviem	geriem	dviem	gerom
G.	du	geru	dvi	geri
Įn.	dviem	geriem	dviem	gerom
Vt.	dviejuose	geruose.	dviejose	gerose.

Примѣчаніе. Звательный падежъ именъ прилагательныхъ всегда сходенъ съ именительнымъ, а потому въ дальнѣйшемъ приводиться не будетъ.

Задача. Просклоняйте: **šiltas** (теплый) — **šilta, pėsčias** (пѣшій) — **pėsčia, drutas** (толстый) —**drūta, raudonas** (красный) — **raudona; senas** (старый) — **sena; juodas** (черный) — **juoda; trumpas** (короткій) —**trumpa.**

Задача. Опредѣлите родъ и падежъ прилагательнаго по окончанію: **šilto, pesčia, drūtame, raudonų, senai, seniems, trumpuose,juodoje, drūtoms, pesčią, šiltomis, senus, drūtiems, raudonos, senose, trumpu, šiltame.**

Задача. Напишите по литовски нижеслѣдующія фразы: Хорошаго человѣка. Старому гостю. Спокойныхъ воловъ. Красными пѣтухами Чернымъ воронамъ. О добрыхъ сестрахъ. Толстыми деревьями. Черному волу. Бѣлаго дня. Бѣлымъ днемъ. Бородатому (barzdotas) человѣку. Сырыми (drėgnas) полями (laukas). Грязныхъ (purvinas) улицъ (gatvė). Короткими (trumpas) днями. Твердаго (kietas) мяса (mėsa). Длиннымъ ночамъ. Маленькой дочкѣ. Плохого (blogas) пѣтуха. Доброй дѣвушкѣ.

*) Въ русскомъ языкѣ винительный отвѣчаетъ на вопросъ: кого, что? КОГО для одушевленныхъ предметовъ и ЧТО для неодушевленныхъ. Поэтому, какъ общее правило, въ русскомъ яз. для одушевл. предметовъ винительный сходенъ съ родительнымъ, а для неодушевленныхъ съ именительнымъ. Литовскій яз. такого разграниченія не содержитъ.

Antroji linksniuotė.

Къ нему относятся прилагательныя, въ мужскомъ родѣ имѣющія окончаніе **us**; въ женскомъ они принимаютъ окончаніе **i**.

Vienaskaita.

gražus — красивый	graži — красивая
gražaus — аго	gražios — красивой
gražiam — ому	gražiai — красивой
gražų — ый или аго	gražią — красивую
gražiu — ымъ	gražia чѣмъ — красивой
gražiame — въ красивомъ	gražioje — въ красивой

Daugiskalta.

gražūs — красивые	gražios — красивыя
gražių — ыхъ	gražių — красивыхъ
gražiems — ымъ	gražioms — красивымъ
gražius — ыхъ или ые	gražias — красивыхъ или ыя
gražiais — ыми	gražiomis — красивыми
gražiuose — въ красивыхъ.	gražiose — въ красивыхъ.

Dviskaita.

Vt.	du	gražiu	dvi	graži
K.	dviejų	gražių	dviejų	gražių
N.	dviem	gražiem	dviem	gražiom
G.	du	gražiu	dvi	graži
Įn.	dviem	gražiem	dviem	gražiom
Vt.	dviejuose	gražiuose	dviejose	gražiose

Задача. Просклоняйте **lygus, brangus** — дорогой, **skaudus, status, aiškus** — ясный, **platus**—широкій, **drąsus** — смѣлый, **garsus** — славный, знаменитый, **saldus** — сладкій.

Задача: Напишите по литовски нижесл. фразы: густыми (tankus) лѣсами Красивой дѣвушки. Громкаго (garsus) голоса (balsas). Широкихъ дорогъ (k

lias). Красивымъ мужемъ. Роскошными (puikus) ночами. Въ темныхъ (tamsus) лѣсахъ. Широкими улицами. Яснаго дня. Вкусному (gardus) хлѣбу (duona). Жирные (riebus) кони (arklys). Сытымъ (sotus) воломъ.

Trečioji linksniuotė.

Къ нему относятся имена прилагательныя, въ мужскомъ родѣ оканчивающ. на **is** и въ женскомъ на **ė**

Vienaskaita.

Vr.	medinis — деревянный	medinė — деревянная
K.	medinio — аго	medinės — ой
N.	mediniam — ому	medinei — ой
S.	medinį — аго или ый	medinę — ую
Įn.	mediniu — ымъ	medine — ой
Vt.	mediniame — въ дер-мъ.	medinėje — въ дер-ой.

Daugiskaita.

Vr.	mediniai — деревянные	medinės — деревянныя
K.	medinių — ыхъ	medinių — ыхъ
N.	mediniams — ымъ	medinėms — ымъ
S.	medinius — ые или ыхъ	medines — ыхъ или ыя
Įn.	mediniais— ыми	medinėmis — ыми
Vt.	mediniuose —въ дер-ыхъ	medinėse — въ деревянныхъ.

Dviskaita.

Vt.	du	mediniu	dvi	medini
K.	dviejų	medinių	dviejų	medinių
N.	dviem	mediniam	dviem	medinėm
G.	du	mediniu	dvi	medini
Įn.	dviem	mediniam	dviem	medinėm
Vt.	dviejuose	mediniuose	dviejose	medinėse.

Задача. Напишите по литовски:

Большого камня. Послѣдними (paskutinis) днями. Желѣзныхъ ножей. Лѣснымъ дорогамъ. Полевыя (laukinis) птицы (paukštis). Верхнимъ рядамъ (eilė)

Каменнаго города (miestas). Большимъ звѣрямъ (žvėrys). Желѣзными полками (pulkas). Послѣдняго человѣка.

Вышеприведенныя прилагательныя съ окончаніями **as, a, us, i, is, ė** называются **простыми** прилагательными. Кромѣ нихъ существуютъ еще прилагательныя **мѣстоименныя — įvardžiotiniai,** которыя образуются чрезъ прибавленіе къ простымъ окончаній **jis, ji; gerasis = geras + jis; geroji= gera + ji**. Они употребляются, главнымъ образомъ, въ тѣхъ случаяхъ, когда прилагательное приводится какъ имя существительное, т.-е. не въ качествѣ опредѣленія, а самостоятельно. Напр.: **Čia bus ir tavo geroji** -- тутъ будетъ и твоя хорошая. **Laukėm jų vyrėsniojo pasirodant** — мы ожидали, что выйдетъ ихъ старшій. **Kol riebusis sulys, tai liesasis padvės** — пока жирный похудѣетъ, худой подохнетъ.

Vienaskaita.

baltasis	baltoji
baltojo	baltosios
baltajam	baltajai
baltąjį	baltąją
baltuoju	baltąja
baltajame	baltojoje

Daugiskaita.

baltiėji	baltosios
baltųjų	baltųjų
baltiesiems	baltosioms
baltuosius	baltąsias
baltaisiais	baltosiomis
baltuosiuose	baltosiose.

Dviskaita.

Vr. G du baltuoju, dvi baltieji.
N. Įn. dviem baltiejiem, baltojom.
K. Vt. (kaip daugiskatoje).

Laipsniavimas (степени сравненія).

Въ литовскомъ яз. таковыхъ три—наиболѣе употребительныхъ:

Nelyginamasis т—е. несравнимая, простая—**aukštas**—высокій, **geras, balta**—бѣлая, **senas, gražus.**

Aukštesnysis—высшая, въ русскомъ яз.—сравнительная: **aukštesnis**—выше; **geresnis**—лучше; **baltesnis**—бѣлѣе; **seniasnis**—старѣе; **gražesnis**—красивѣе. Женскіи родъ отъ нихъ **aukštesnė, gražiasnė** и т. д.

Aukščiausiasis—превосходная, самая вышая степень: **aukščiausias**—высочайшій, **geriausias**—самый лучшій, **balčiausias**—бѣлѣйшій, **seniausias**—самый старый, старѣйшій, **gražiausias**—красивѣйшій.

Женскіи родъ отъ нихъ:

aukščiausia, geriausia, gražiausia.

Linksniavimas.

Склоненіе прилагательныхъ въ степеняхъ сревненія весьма схоже со склоненіемъ существительныхъ со сходными окончаніями—особенно въ женскомъ родѣ.

Vienaskaita.

Vr.	gražesnis	gražesnė
K.	gražesnio	gražesnės
N.	gražesniam	gražiasnei
G.	gražesnį	gražesnę
Į.	gražesniu	gražesne
Vt.	gražesniame	gražesnėje

Daugiskaita.

Vr.	gražesni	gražesnės
K.	gražesnių	gražesnių
N.	gražesniems	gražesnėms
G.	gražesnius	gražesnes
Į.	gražesniais	gražesnėmis
Vt.	gražesniuose	gražesnėse. *)

*) Въ русскомъ яз. сравнит. степень, какъ таковая, вообще не склоняется. Нельзя склонять: красивѣе, бѣлѣе. Однако соотвѣтствующее понятіе во всѣхъ падежахъ можно передать, выражая сравнит. степень чрезъ слово б о л ѣ е: „болѣе красивый“, „болѣе бѣлый“—т. е. чрезъ выраженіе склоняемое.

Vienaskaita.

Vr. Gražiausias —	красивѣйшій	gražiausia —	красивѣйшая
K. gražiausio —	шаго	gražiausios —	шей
N. gražiausiam —	шему	gražiausiai —	шей
G gražiausį —	ій или аго	gražiausią —	шую
Įn. gražiausiu —	шимъ	gražiausia —	шей
Vt gražiausiame —	у шихъ	gražiausioje—	у шей

Daugiskaita.

Vr. gražiausi —	красивѣйшіе	gražiausios —	красивѣйшія
K. gražiausių —	шихъ	gražiausių —	шихъ
N. gražiausiems —	шимъ	gražiausioms —	шимъ
G. gražiausius —	шіе или шихъ	gražiausias —	шія или шихъ
Įn. gražiausiais —	шими	gražiausiomis —	шими
Vt gražiausiuose —	у шихъ	gražiausiose —	у шихъ

Dviskaita.

Vr G. du gražiausiu, dvi gražiausi,
Įn. N. dviem gražiausiem, gražiausiom,
K. Vt. (kaip daugiskaitoje.)

Задача. Образуйте степени сравненія отъ прилагательныхъ **mažas; gilus**—глубокій; **linksmas**—веселый, **lygus**—равный; **didelis**—большой; **ilgas**—длинный; **kartus** горькій; **ramus**—спокойный.

Skaitvardis

(имя числительное)

Дѣлятся на:

Kiekiniai—количественныя: **vienas, du, trys, keturi, penki...**
Kelintiniai—порядковыя: **pirmas, antras, trečias...**

Таблица.

1	Vienas	pirmas — pirma
2	du, dvi (для ж. р)	antras — antra
3	trys	trečias — trečia
4	keturi—keturios (ж. р.)	ketvirtas — ketvirta
5	penki—penkios (ж. р.)	penktas — penkta
6	šeši—šešios	šeštas — šešta
7	septyni—septynios	septintas — septinta
8	aštuoni—aštuonios	aštuntas — astunta
9	devyni—devynios	devintas — ta
10	dešimtis, dešimt	dešimtas — ta
11	vienuolika	vienuoliktas— ta
12	dvylika	dvyliktas — ta
13	trylika	tryliktas — ta
14	keturiolika	keturioliktas — ta
15	penkiolika	penkioliktas — ta
16	šešiolika	šešioliktas — ta
17	septyniolika	septynioliktas — ta
18	aštuoniolika	aštuonioliktas — ta
19	devyniolika	devynioliktas — ta
20	dvidešimt	dvidešimtas — ta
21	dvidešimt vienas	dvidešimt pirmas—ma
22	dvidešimt du, dvi	dvidešimt antras—ra
30	trisdešimt	trisdešimtas—ta
31	trisdešimt vienas	trisdešimt pirmas
40	keturiasdešimt	keturiasdešimtas
50	penkiasdiašimt	penkiasdešimtas
60	šešiasdešimt	šešiasdešimtas

70	septyniasdešimt	septyniasdešimtas, ta
80	aštuoniasdešimt	aštuoniasdešimtas, ta
90	devyniasdešimt	devyniasdešimtas, ta
100	šimtas	šimtas, šimta
200	du šimtu	du šimtas, du šimta
300	trys šimtai	trys šimtas
400	keturi šimtai	keturi šimtas
1000	tūkstantis	tūkstantas—ta
2000	du tūkstančiu, dvi tūkstanti	du (dvi) tukstantas, ta
3000	trys tūkstančiai, tys	trys tūkstantas, ta
4000	keturi tūkstančiai, tys	keturi tūkstantas, ta
1.000.000	—milijonas	milijonas, na.

Skaitvardžių linksniavimas.

Склоненіе числительныхъ не представляетъ трудностей, если знать склоненіе именъ существительныхъ и именъ прилагательныхъ.

trys склоняется какъ имя существительное 3-го склоненія во множественномъ числѣ.

Vr.	trys	G.	tris
K.	trijų	Įn.	trimis
N.	trims	Vt.	trijuose, для ж. р. trijose.

Keturi — keturios, penki — penkios, šeši — šešios, septyni — septynios, aštuoni — aštuonios, devyni — devinios склоняются, какъ во множ. числѣ прилагательныя 1-го склоненія.

Vr.	penki — penkios	G.	penkis — penkias
K.	penkių — penkių	Įn.	penkiais — penkiomis
N.	penkiems — penkioms.	V.	penkiuose — penkiose.

Skaitvardžiai: **dešimtis, šimtas, tūkstantis** и другіе подобные склоняются какъ имена существительные, имѣющія тождественныя окончанія; такъ, **dešimtis,** какъ им. сущ. 3-го скл., **šimtas** и **tūkstantis** по 1-му склоненію.

Vienaskaita.

Vr.	dešimtis	šimtas	tūkstantis
K.	dešimties	šimto	tūkstančio

N.	dešimčiai	šimtui	tūkstančiui
G.	dešimtį	šimtą	tūkstantį
Įn.	dešimtimi	šimtu	tūkstančiu
Vt.	dešimtyje	šimte	tūkstantyje

Daugiskaita.

Vr.	dešimtys — десятки	šimtai	tūkstančiai
K.	dešimčių — десятковъ	šimtų	tūkstančių
N.	dešimtims — десяткамъ	šimtams	tūkstančiams
G.	dešimtis — десятка	šimtus	tukstančius
Įn.	dešimtimis — десяткамъ	šimtais	tūkstančiais
Vt.	dešimtyse — o десяткахъ	šimtuose	tūkstančiuose

Skaitvardžiai: vienuolika, dvylika, trylika, keturiolika, penkiolika, šešiolika, septyniolika, aštuoniolika, devyniolika склоняются какъ им. сущ. 2-го склоненія оканч на **a**.

Vr. penkiolika	G. penkioliką
K. penkiolikos	Įn. penkiolika
N. penkiolikai	Vt. penkiolikoje.

Своеобразно лишь склоненіе числительнаго **du, dvi, abu** — оба, **abi** — обѣ.

Vr. du — dvi	abu — abi
K. dviejų	abiejų
N. dviem	abiem
G. du — dvi	abu — abi
Įn. dviem	abiem
Vt dviejuose — dviejose	abiejuose — abiejose.

Skaitvardžiai pirmas — pirma, antras — antra, trečias — trečia и т. д. склоняются какъ сотвѣтствующія, по окончаніямъ, прилагательныя.

Vienaskaita.

Vr.	penktas	penkta	G.	penktą	penktą
K.	penkto	penktos	Įn.	penktu	penkta
N.	penktam	penktai	Vt.	penktame	penktoje

Daugiskaita.

Vr.	penkti — пятые	penktos	G.	penktus	penktas
K.	penktų	penktų	Įn.	penktais	penktomis
N.	penktiems	penktoms	Vt.	penktuose.	penktuose

Какъ и въ русскомъ языкѣ, при склоненіи порядковыхъ числительныхъ сложнаго состава, напр, **keturi šimtai dvidešimt septintas** — четыреста двадцать седьмой — измѣняется только послѣдній членъ т. е.

Vr. Keturi šimtai dvidešimt **septintas**
K. Keturi šimtai dvidešimt **septinto** и такъ далѣе.

При склоненіи же сложныхъ количественныхъ числительныхъ измѣняются всѣ части. Напр.:

Vr.	keturi	šimtai	dvidešimt	septyni
K.	keturių	šimtų	dvidešimčių	septinių
N.	keturiems	šimtams	dvidešimtims	septiniems
G.	keturis	šimtus	dvidešimtis	septinis
Įn.	keturiais	šimtais	dvidešimtimis	septiniomis
Vt.	keturiuose	šimtuose	dvidešimtyse	septiniuose.

Необходимо усвоить нижеслѣдующую таблицу согласованія количественныхъ числительныхъ съ именами существительными:

vienas	stalas
du	stalu
tris	stalai
. . . . .	.
devyni	stalai
dešimt	stalų
vienuolika	stalų
devyniolika	stalų
dvidešimt vienas	stalas
. . . . .	.
dvidešimt du	stalu
trisdešimt	stalų

šimtas	stalų
keturi šimtai	stalų
tūkstantis	stalų
du tūkstančių	stalų
devyni tukstančiai	stalų

Задача. Напишите словами числа:

45, 78, 435, 921, 27, 84, 1234, 9228, 579, 493, 229, 666, 709, 29321, 4004, 8000, 2790, 8029, 79000.

Задача. Просклоняйте:

4728, 5292-ой 385, 497-ой, 209 ый. 3228, 33-ій, 582-ая, 139-ая, 1283 ья, 708-ой, 43, 109, 321, 2, 530, 3, 403.

Задача. Просклоняйте:

35 коровъ, 82 стола, 5 колесъ, 15 парней, 123 книги, 18 воронъ, 43 дня.

Įvardis (мѣстоименіе).

Jis nori — онъ хочетъ, **jie valgo** — они кушаютъ, **aš pasakiau jam** и т. д. Во всѣхъ этихъ фразахъ слова **jis, jie, jam** замѣняютъ названіе тѣхъ предметовъ и лицъ, о коихъ идетъ рѣчь. Такія части рѣчи и называются **мѣстоименіями.**

Ихъ нѣсколько видовъ:

1. Asmeniniai — личныя:

aš, tu, jis, — я, ты, онъ, **ji** — она — **mes, jūs, jie** — мы, вы, они, **jos**; онѣ, **mudu** — мы оба, **mudvi** — мы обѣ, **judu** вы оба, **judvi** —вы обѣ, **jiedvi** — онѣ обѣ.

1-ое лицо — aš, (единств. ч.), **mes** (множ. ч.); **mudu, mudvi** (двойств. ч.).

2-ое лицо — tu (единств. ч.), **jūs** (множ. ч.); **judu, judvi** (двойств. ч.).

3-ье лицо — jis, ji (единств. ч.); **jie, jos** (множ. ч.); **juodu, jedvi** (двойств. ч.).

2. Sangrąžinis — возвратное мѣстоименіе.

Savęs — себя (родит. падежъ).

3. Savybiniai — притяжательныя.

manas, a—мой, **tavas, a**—твой, **savas, a** - свой, **manasis, oji** —мой, **tavasis, oji**— твой, **savasis, oji** — свой, (послѣднія три употребляются въ значеніи имени существительнаго т.е. самостоятельно, а не въ качествѣ опредѣленія, напр., **manasis man užgynė vaikščioti** — мой запретилъ мнѣ ходить.

5. Parodomieji — указательныя

šitas, a—этотъ, **šis, ši**— этотъ, **tas, a**—тотъ, **anas, a**— тотъ (отсутствующій), **šioks, šiokia** —сякой, **toks, tokia** — такой. Когда приведенныя мѣстоимѣнія употребл. въ самостоятельномъ значеніи, они имѣютъ распространенную фор-

му: **šitas - šitasai, šitoji; tas — tasai, toji; toks — toksai, tokioji; anas — anasai, anoji.**

Напр., **šitasai mane įžeidė** — этотъ (человѣкъ) меня оскорбилъ.

5. Klausiamieji — вопросительныя.

Kas? — кто, что? **kuris, i** —который? **katras, a**—который? **koks, kokia**— какой? **keli, ios** — сколько? **keleri, ios**— сколько? **kelintas, a** — который? **keleropas, a**—который (по счету? въ отношеніи повторенія — который разъ).

6. Pažymimieji — относительныя.

pats, pati — самъ, **tas pats, ta pati** — тотъ самый; **toks pats, tokia pati** —такой самый, **kiekvienas, a**— каждый, всякій; **visas, a** — весь; **niekas** — никто; **kitas. a** — иной; **vienodas, a** — одинаковый и др.

Įvardžių linksnevimas.

Склоненіе мѣстоименій.

ASMENINIAI — личныя.

Vienaskaita.

Vr.	aš — я	tu — ты
K.	manęs — меня	tavęs — тебя
N.	man — мнѣ	tau — тебѣ
G.	mane — меня	tave - - тебя
Į.	manimi — мною	tavimi — тобой
Vt.	manyje — во мнѣ.	tavyje — въ тебѣ.

Vr.	jis — онъ	ji — она
K.	jo — его	jos — ея
N.	jam — ему	jai — ей
G.	jį — его	ją —ее
Į	juo — имъ	ja — ею
Vt.	jame — въ немъ	joje — въ ней

Daugiskaita

Vr.	mes	мы	jūs	вы
K.	mūsų	насъ	jūsų	васъ
N.	mums	намъ	jums	вамъ
G.	mus	насъ	jus	васъ
Į.	mumis	нами	jumis	вами
Vt.	mumyse	въ насъ	jumyse	въ васъ.
Vr.	jie	они	jos	онѣ
K.	jų	ихъ	jų	ихъ
N.	jiems	имъ	joms	имъ
G.	juos	ихъ	jas	ихъ
Į.	jais	ими	jomis	ими
Vt.	juose	въ нихъ	jose	въ нихъ

Dviskaita.

Vr.	mudu	мы оба, двое	mudvi
K.	mudvieju	насъ обоихъ	mudvieju
N.	mudviem	намъ обоимъ	mudviem
G.	mudu	насъ обоихъ	mudvi
Į	mudviem	нами обоими	mudviem
Vt	mudviese	въ насъ обоихъ	mudviese

Точно также склоняется judu, judvi.

SANGRAŽINIAI — **savęs** — себя. Не имѣетъ именит. падежа единств. числа и вовсе не имѣетъ множ. числа.

Vienskaita.

K	Savęs	себя
N	sau	себѣ
G	save	себя
Į	savimi	собой
Vt.	savyje	въ себѣ

PARODOMIEJI. šitas. šis этотъ; **ši** — эта; **tas**—тотъ; **ta**—та

Vienaskaita.

Vr.	šitas	šis	tas	šita	ši	ta
K.	šito	šio	to	šitos	šios	tos
N.	šitam	šiam	tam	šitai	šiai	tai
G.	šitą	šį	tą	šitą	šią	tą
Į.	šituo	šiuo	tuo	šita	šia	ta
Vt.	šitame	šiame	tame	šitoje	šioje	toje

Daugiskaita.

Vr.	šitie	šie	tie	šitos	šios	tos
K.	šitų	šių	tų	šitų	šių	tų
N.	šitiems	šiems	tiems	šitoms	šioms	toms
G.	šituos	šiuos	tuos	šitas	šias	tas
Į.	šitais	šiais	tais	šitomis	šiomis	tomis
Vt.	šituose	šiuose	tuose	šitose	šiose	tose

Dviskaita.

Vr. ir G. šiuodu, šiedvi
K šių dviejų
N ir Įn. šiem dviem,
Vt. šiuose dviese, šiose dviese.

Įvardžiai—**kas** — кто, что; **niekas** — никто; **katras, a** — который; **kuris, i**—который; **koks, ia**—,какой; **toks, ia**—такой склоняются по образцу šitas, šis — šita ši, съ отступленіемъ для **koks** и **toks** въ творительномъ падежѣ ед. числа.

Vienaskaita.

Vr.	kuris — который		kuri	koks — какой			kokia
K.	kurio — котораго		kurios	kokio — какого			kokiös
N.	kuriam —	ому	kuriai	kokiam —		ому	kokiai
G.	kurį —	аго	kurią	kokį —		аго	kokią
Į.	kuriuo —	ымъ	kuria	kokiu —		ымъ	kokia
Vt.	kuriame—въ	ромъ	kuriose	kokiame —		омъ	kokioje

Daugiskaita.

kurie — которые	kurios	kokie—какіе, которые	kokios
kurių — которыхъ	kurių	kokių — какихъ	kokių
kuriems — ымъ	kurioms	kokiems — какимъ	kokioms
kurius — ыхъ	kurias	kokius — какихъ	kokias
kuriais — ыми	kuriomis	kokiais— ими	kokiomis
kuriuose — въ ыхъ	kuriose	kokiuose—въ ихъ	kokiose

Dviskaita.

Vr. ir G. — kuriu du, kokiu du, kuri dvi, koki dvi
K. — kurių dviejų, kokių dviejų
N. ir Įn. — kuriem kuriom, dviem, kokiem kokiom, dviem
Vt. — kuriuose kuriose, dviese, kokiuose kokiose, dviese.

Įvardžiai — pats — самъ, **pati** — сама.

Vienaskaita.

Vr. pats — самъ		pati — сама	
K. paties — самого		pačios — самой	
N. pačiam — самому		pačiai — самой	
G. patį — самого		pačią — саму	
Į. pačiu, patimi — самимъ		pačia — самой	
Vt. pačiame, patime—в самомъ		pačioje —въ самой.	

Daugiskaita.

Vr. patys — сами		pačios — сами	
K. pačių — самихъ		pačių — самихъ	
N. patiems — самимъ		pačioms — самимъ	
G. pačius — самихъ		pačias — самихъ	
Į. pačiais — самими		pačiomis — самими	
Vt. pačiuose — о самихъ		pačiose — о самихъ.	

Dviskaita.

Vr. ir G.	pačiu du,	pati dvi
K	pačių dviejų	
N. ir Į.	patim dviem,	pačiom dviem.

Veikşmažodis (глаголъ)

Слова, обозначающія дѣйствіе или состояніе предмета, называютя **глаголами**.

Zmogus **dirba**. Medis **stovi**.

Dirba, stovi—глаголы, отвѣчаютъ на вопросы: что дѣлаетъ? въ какомъ состояніи?

Глаголы измѣняются по лицамъ, числамъ и временамъ.

Лицъ три: первое **aš**—я, второе **tu**—ты, и третье **jis**—онъ, **ji**—она. Во множественномъ числѣ имъ соотвѣтствуетъ:

mes—мы

jūs — вы

jie — они, **jos**—онѣ.

Dviskaita.

mudu — мы оба,
judu — они оба,

mudvi — мы обѣ
judvi — онѣ обѣ

Глагольныхъ временъ четыре простыхъ:

1) **esamasis** — настоящее: **aš dirbu** — я работаю, **jie eina** — они идутъ;

2) **būtasis kartinis** — прошедшее однократное: **aš ėjau** —я ходилъ; **aš prašiau**—я просилъ.

3) **butasis dažninis** — прошедшее многократное — **aš eidavau, aš prašydavau** — я хаживалъ. я прашивалъ;

4) **būsimasis** — будущее; **aš dirbsiu, jis skaitys**—я буду работать, онъ будетъ читать.

Глаголы употребляются въ единственномъ, множественномъ и двойственномъ числѣ. Какъ было выше упомянуто относительно именъ существительныхъ, можно сказать, что и отглагольныя двойственныя формы постепенно выводятся изъ употребленія.

Nuosakos (наклоненія).

Ихъ наиболѣе употребительныхъ четыре: 1) **Tiesioginė nuosaka**—изъявительн —показываетъ, что дѣлаетъ, или дѣлалъ, будетъ дѣлатъ предметъ. Выше указанныхъ четыре времени: настоящее, два прошедшихъ и будущее время и относятся къ изъявительному наклоненію.

2) **Tariamoji nuosaka**—сослагательное наклоненіе: **aš dirbčiau** — я работалъ бы; **jus turėtute**—вы имѣли бы.

3) **Liepiamoji nuosaka**—повелительное наклоненіе: **dirbk**-дѣлай, **turėkite**—имѣйте.

4) **Bendratis**—неопредѣленное; **rašyti**—писать, **turėti**—имѣть.

Asmenavimas (Спряженіе глаголовъ)

Спряженій въ литовскомъ яз. три.

1) **Первое** — къ нему относится глаголы, въ которыхъ окончаніе **ti** присоединяемия непосредственно къ корню:

dirb — ti, suk — ti, ar — ti.

Они имѣютъ въ 3-мъ лицѣ ед. числа наст. вр. окончпніе **a, jis dirb—a** — онъ работаетъ.

2) **Второе** — къ нему относятся глеголы, въ которыхъ окончаніе **ti** присоединяется къ корню чрезъ посредство суфикса—**ė**:

myl—ė—ti — любить, **šlam—ė—ti** — шумѣть.

Они имѣютъ въ 3-мъ лицѣ ед. числа наст. вр. окончаніе **i. Jis myl—i**, онъ любитъ.

3) **Третье**: — къ нему относятся глаголы, въ которыхъ окончаніе **ti** присоединяется къ корню чрезъ посредство суфикса **y**.

Skaityti — читать, **rašyti** — писать. Въ 3-емъ лицѣ единственнаго числа наст. вр. они имѣютъ окончаніе — **o**.

jie skaito, rašo — онъ читаетъ, пишетъ.

Pirmoji asmenuotė (1-ое спряженіе).

Dirbti — работать, **arti** — пахать.

Tiesioginė nuosaka.

ESAMASIS LAIKAS (наст. вр.)

aš — я	dirbu — работаю	ariu — пашу
tu — ты	dirbi — работаешь	ari — пашешь
jis, ji — онъ, она	dirba — работаетъ	aria — пашетъ
mes — мы	dirbame — работаемъ	ariame—пашемъ
jūs — вы	dirbate — работаете	ariate — пашете
jie, jos — они, онѣ	dirba — работаютъ	aria — пашутъ.

Dviskaita.

mudu, mudvi	dirbava	ariava
judu, judvi	dirbata	ariata
juodu, jiedvi	dirba	aria

Примѣчаніе I. Въ литовскомъ языкѣ при спряженіи всѣхъ глаголовъ во всѣхъ временахъ **третье лицо единственнаго числа одинаково съ третьимъ лицомъ множественнаго числа:**

jis dirba — онъ работаетъ.
jie dirba — они работаютъ.
jis valgė — онъ кушалъ.
jie valgė — они кушали.

Примѣчаніе II. Множественное число 2-го и 3-го лица для всѣхъ временъ, какъ общее правило, образуется изъ 3-го лица единственнаго числа черезъ прибавленіе частицъ **me** и **te**.

jis **dirba** — онъ работаетъ.
mes **dirba - me** — мы работаемъ.
jūs **dirba - te** — вы работаете.
jis **dirbtų** — онъ работалъ бы.
mes **dirbtume** - - мы работали бы.
jūs **dirbtute** -- вы работали бы.

Эти два правила много облегчатъ усвоеніе спряженій.

Būtasis kartinis laikas.

(прошедшее однократное).

aš	— я	dirbau — работалъ	ariau — пахалъ
tu	— ты	dirbai — работалъ	arei — пахалъ
jis, ji	— онъ, она	dirbo — работалъ	arė — пахалъ
mes	— мы	dirbome - работали	arėme — пахали
jūs	— вы	dirbote— работали	arėte — пахали
jie, jos	— они, онѣ	dirbo — работали.	arė — пахали.

Dviskaita.

mudu, mudvi	dirbova	arėva
judu, judvi	dirbota	arėta
juodu, jiedvi	dirbo	arė

BŪTASIS DAŽNINIS LAIKAS.

(прошедшее многократное).

aš	— dirbdavau	работывалъ*)	ardavau — пахивалъ
tu	— dirbdavai	„	ardavai „
jis, ji	— dirbdavo	„	ardavo „
mes	— dirbdavome	работывали	ardavome — пахивали
jūs	— dirbdavote	„	ardavote „
jie jos	— dirbdavo	„	ardavo „

Dviskaita.

mudu, mudvi	dirbdavova	ardavova
judu, judvi	dirbdavota	ardavota
juodu, judvi	dirbdavo	ardavo

*) читывалъ, дѣлывалъ, хаживалъ... Не отъ всѣхъ глаголовъ такая производная форма употребляется въ русской рѣчи.

Примѣчаніе. Būtasis dažninis laikas одинаково образуется для всѣхъ глаголовъ, а именно, къ корню въ I-мъ спряженіи, а во второмъ и третьемъ къ корню и соединяющему суфиксу прибавляется окончаніе: **davau, davai, davo.**

dirb - davau, dirbdavau: dirb - davai
dirb - davo.

BŪSIMASIS LAIKAS будущее время).

aš	dirbsiu	— буду работать	arsiu — будемъ пахать
tu	dirbsi	— будешь раб-ть	arsi — будешь пахать
jis, ji	dirbs	— будетъ раб-ть	ars — будетъ пахать
mes	dirbsime	— будемъ раб-ть	arsime - будемъ пахать
jūs	dirbsite	— будете раб-ть-	arsite — будете пахать
jie, jos	dirbs	— будутъ раб-ть	ars — будутъ пахать

Dviskaita.

mudu, mudvi	dirbsiva	arsiva
judu, judvi	dirbsita	arsita
juodu, jiedvi	dirbs	ars

Примѣчаніе. Будущее время образуется чрезъ прибавленіе къ корню или къ корню и суфиксу окончаній **siu, si, s.**

dirb - siu, dirb - si, dirb - s.

Приведенныя формы спряженій глаголовъ **dirbti** ir **arti** во временахъ настоящемъ, прошедшемъ и будущемъ относились къ изъявительному наклоненію.

Tariamoji nuosaka (сослагат. накл.).

Образуется чрезъ прибавленіе къ корню (или къ корню и суфиксу) глагола окончаній **čiau, tum, tų**

aš	dirbčiau	— я работалъ-бы	arčiau — я пахалъ-бы
tu	dirbtum		artum
jis, ji	dirbtų		artų
mes	dirbtume	— мы работали-бы	artume — мы пахали-бы
jūs	dirbtute		artute
jie,jos	dirbtų		artų

Dviskaita.

mudu, mudvi	dirbtuva	artuva
judu, jedvi	dirbtuta	artuta
juodu, jiedvi	dirbtų	artų

Liepiamoji nuosaka (повелительное).

Образуется чрезъ прибавленіе къ корню или къ корню и соединит. суфиксу окончанія **k.**

dirbk —работай	ark — паши
dirbkime — будемте работать	arkime будемте пахать
dirbkite — работайте	arkite — пашите.

Dviskaita.

dirbkiva	arkiva
dirbkita	arkita

Примѣры: тождественно съ глаг. **dirbti** — спрагаются; **bėgti** — бѣжать; **kišti** — совать; **lipti** — лѣзть; **mygti** — засыпать; **sukti** — крутить; **augti** — расти; **gnybti** — щипать; **lupti** — сдирать; **rišti** — вязать; **supti** — качать; и др.

Тождетвенно съ **arti** спрягаются: **klausti**--спрашивать, **šaukti** — звать, **verkti** — плакать и др.

Antrasis asmeniavimas*) (2-ое спряженіе)

turėti — имѣть
lydėti — сопутствовать.

Esamasis laikas.

turiu — имѣю	lydžiu — сопутствую
turi —имѣешь	lydi — ешь
turi — имѣетъ	lydi — етъ

*) ПРИМѢЧАНІЕ. Въ виду единообразія въ дальнѣйшемъ личныя мѣстоимѣнія при глагольныхъ формахъ приводиться не будутъ.

turim̃e	— имѣемъ	lydime	— емъ
turite	— имѣете	lydite	— ете
turi	—имѣютъ.	lydi	— ютъ

Dviskaita.

turiva	lydiva
turita	lydita
turi	lydi

BŪTASIS KARTINIS (прошедш. однокр.).

turėjau — я имѣлъ	lydėjau — я сопутствовалъ
turėjai	lydėjai
turėjo	lydėjo
turėjome — мы имѣли	lydėjome — мы сопутствовали
turėjote	lydėjote
turėjo	lydėjo

Dviskaita.

turėjova	lydėjova
turėjota	lydėjota
turėjo	lydėjo.

BŪTASIS DAŽNINIS (прош. многократное).

turėdavau *)	lydėdavau
turėdavai	lydėdavai
turėdavo	lydėdavo
turėdavome	lydėdavome
turėdavote	lydėdavote
turėdavo	lydėdavo

*) По русски надо было бы перевести: „имѣвывалъ„ подобно: хаживалъ, читывалъ, но „имѣвывалъ" „сопутствовывалъ" — не употребляется, а для выраженія многократности употребляютъ простое прошедшее съ прибавленіемъ словъ, указывающихъ на многократность: „я не разъ имѣлъ", „я часто сопутствовалъ" и т. д.

Dviskaita.

turėsiva	lydesiva
turėsita	lydėsita
turės	lydės

BUSIMASIS LAIKAS (будущее время)

turėsiu	— я буду имѣть ..	lydėsiu	— буду сопут-ть
turėsi	— ты будешь...	lydėsi	— будешь соп-ть
turės	— онъ будетъ...	lydės	— будетъ...
turėsimė	— мы будемъ...	lydesimė	— будемъ...
turėsitė	— вы будете...	lydėsitė	— будете...
turės	— они онѣ будутъ...	lydės	— будутъ...

Dviskaita.

turėsiva	lydėsiva
turėsita	lydėsita
turės	lydės

Tariamoji nuosaka.

turėciau —я имѣлъ бы	lydėčiau—я сопутствовалъ-бы
turėtum—...	lydėtum—...
tūrėtų—...	lydėtų—...
turėtume—мы имѣли бы	lydėtume—мы сопутствовали-бы
turėtute—...	lydėtutė—...
turėtų—...	lydėtų—...

Dviskaita.

turėtuva	lydėtuva
turėtuta	lydėtuta
turėtų	lydėtų

Liepamoji nuosaka (повелительное наклоненіе).

turėk — имѣй
turėkime — будемте имѣть
turėkite — имѣйте

lydėk — сопутствуй
lydėkime — будемте соп-ть
lydėkite — сопутствуйте

Dviskaita.

lydėkiva
lydėkita

turėkiva
turėkita

Примѣры: milėti, —любить, **stovėti** — стоять; **norėti** — желать; **gulėti** — лежать; **veizdėti** — искать; **tikėti**— вѣрить; **laimėti** — выигрывать.

Trečioje asmenuotė (3-ье спряженіе).

Bendratis (неопр. накл.)

rašyti — писать.
skaityti — читать.

ESAMASIS LAIKAS (настоящ. вр.)

rašau — пишу
rašai — пишешь
rašo — пишетъ
rašome — пишемъ
rašote — пишете
rašo — пишутъ

skaitau — читаю
skaitai — читаешь
skaito — читаетъ
skaitome — читаемъ
skaitote — читаете
skaito — читаютъ.

Dviskaita.

rašova
rašota
rašo

skaitova
skaitota
skaito.

BŪTASIS KARTINIS LAIKAS.

rašiau — я писалъ	skaičiau — я читалъ
rašei	skatei
rašė	skaitė
rašėme — мы писали	skaitėme — мы читали
rašėte	skaitėte
rašė	skatė.

Dviskaita.

rašėva	skaitėvai
rašėta	skaitėta
rašė	skaitė

BŪTASIS DAŽNINIS LAIKAS.

rašydavau — я писывалъ	skaitydavau — я читывалъ
rašydavai	skaitydavai
rašydavo	skaitydavo
rašydavome — мы писывали	skaitydavome — мы читывали
rašydavote	skaitydavote
rašydavo	skaitydavo

Dviskaita.

rašydavova	skaitydavova
rašydavota	skaitydavota
rašydavo	skaitydavo

BŪSIMASIS LAIKAS.

rašysiu — буду писать	skatysiu — буду читать
rašysi	skaitysi
rašys	skaitys

rašysime	skaitysime
rašysite	skaitysite
rašys	skaitys

Dviskaita.

rašysiva	skaitysiva
rašysita	skaitysita
rašys	skaitys

Tariamojo nuosaka.

rašyčiau — я писалъ бы	skaityčiau — я читалъ бы
rašytum	skaitytum
rašytų	skaitytų
rašytume — писали-бы	skaitytume — писали-бы
sašytute	skaitytute
rašytų	skaitytų

Dviskaita.

rašytuva	skaitytuva
rašytuta	skaitytuta
rašytų	skaitytų

Liepiamoji nuosaka (повелит. накл.)

rašyk — пиши	skaityk читай
rašykime — будемте писать	skaitykime — будемте читать
rašykite — пишите	skaitykite — читайте

Dviskaita.

rašykiva	skaitykiva
rašykita	skaitykita

Примѣры. По образцу глаголовъ rašyti, skaityti спрягаются глаголы:

prašyti — просить **barstyti** —сыпать, **matyti** — видѣть, **taisyti** — чинить, **laistyti** — брызгать, **ganyti** пасти.

Sangrąžiniai veiksmažodžiai (возвратные глаголы.)

Въ русскомъ языкѣ глаголы возвратнаго залога образуются путемъ присоединенія къ глаголамъ дѣйствительнаго залога частицы **ся**, являющейся сокращенной формой отъ мѣстоимѣнія себя: **мыть - ся**, мыть себя; **свалить - ся, крѣпить - ся.**

Въ литовскомъ языкѣ для образованія глаголовъ возвратнаго залога также служитъ частица **si,** могущая сокращаться въ **s**; но, въ отличіе отъ русскаго, она помѣщается не только въ концѣ глагола: **rašyti - s, sukti-s, prausti - s, maudyti - s** и т.д., но та же частица **si**, обозначающая возвратноедѣйствіе глагола ,ставится и въ серединѣ глагола: **pa-si-rašyti, nusi-prausti — помыться, į-si-sukti — вкрутиться, apsi-versti — перевернуться.**

Легко подмѣтить, что частица **si** вставляется въ середину глагола тогда, когда таковой имѣетъ префиксъ. Между префиксемъ и корнемъ и вставляется частица **si**.

Sangrąžinių veiksmažodžių asmenavimas.

(Спряженіе возвратныхъ глаголовъ).

Что касается тѣхъ изъ нихъ, гдѣ частица **si** вставлена въ середину глагола, то таковые спрягаются точно также какъ и основные, простые глаголы, т. е. **pasirašyti** спрягается точно также, какъ и **rašyti**; **nusiprausti**, какъ **prausti**, **įsisukti**, какъ **sukti,** поэтому на спряженіи этихъ глаголовъ мы останавливаться не будемъ. Надо лишь принять во вниманіе, что префиксы **nu, į, pa** (предлоги) и др. сообщаютъ глаголу совершенный видъ, поэтому такіе глаголы не имѣютъ настоящаго времени.

Немного сложнѣй, но все же достаточно просто, спряженіе глаголовъ съ частицей **si** въ концѣ.

Они спрягаются, какъ и простые глаголы, но къ окончанію присоединяется **si** (сокращаемое въ **s**).

Veiksmažodis — sukti, suktis — крутить, крутиться.

Tiesioginė nuosaka.

ESAMASIS LAIKAS.

suku - osi	кручусь
suki - e - si	крутишься
suka - si	крутится
sukamė - s	крутимся
sukatė - s	крутитесь
sukasi	крутятся

Dviskaita.

sukavos
sukatos
sukasi

BŪTASIS KARTINIS LAIKAS.

sukau - si	я	крутился
sukai - si	ты	крутился
suk - ė - si	онъ	крутился
sukomė - s	мы	крутились
sukotė - s		„
suko - si		„

Dviskaita.

sukovos
sukotos
sukosi

BŪTASIS DAŽNINIS LAIKAS.

sukdavau - si	я кручивался
sukdavai - si	„

sukdavo - si	я кручивался
sukdavomė - s	мы кручивались
sukdavotė - s	„
sukdavo - si	„

Dviskaita.

sukdavovos
sukdavotos
sukdavosi

BŪSIMASIS LAIKAS.

suksiu - o - si	буду крутиться
suksi - e - si	будешь „
suks - i - s	будетъ „
suksimė - s	будемъ „
suksitė - s	будете „
suks - i - s	будутъ „

Dviskaita

suksivos
suksitos
suksis

Tariamoji nuosaka.

sukčiau - si	я крутился-бы
suktum - ei - si	„
suktų - si	„
sùktumė - s	крутились-бы
suktutė - s	„
suktų - si	„

Dviskaita.

suktuvos
suktutos
suktųsi

Liepiamoji nuosaka.

suk - is	крутись
sukimė - s	будемъ крутиться
sukitė - s	крутитесь

Dviskaita.

sukivos
sukitos

Примѣчаніе: si, такъ же какъ и въ неопред. наклоненіи можно сократить въ **s**, т. е. можно сказать и **aš sukuosi** — я кручусь и **aš sukuos** и т. д.

Совершенно также образуются формы возвратнаго наклоненія и отъ глаголовъ 2-го и 3-го спряженія.

Tiesioginė nuosaka.

ESAMASIS LAIKAS.

turiuosi	rašausi
turiesi	rašaisi
turis	rašosi
turimės	rašomės
turitės	rašotės
turisi	rašosi

BŪTASIS KARTINIS LAIKAS.

turėjausi	rašiausi
turėjaisi	rašeisi
turėjosi	rašėsi
turėjomės	rašėmės
turėjotės	rašėtės
turėjosi	rašėsi

BŪTASIS DAŽNINIS LAIKAS.

turėdavausi	rašydavausi
turėdavaisi	rašydavaisi
turėdavosi	rašydavosi
turėdavomes	rašydavomės
turėdavotės	rašydavotės
turėdavosi	rašydavosi

BŪSIMASIS LAIKAS.

turėsiuosi	rašysiuosi
tėrėsiesi	rašysiesi
turėsis	rašysis
turėsimės	rašysimės
turėsitės	rašysitės
turėsis	rašysis

Tariamoji nuosaka.

turėčiausi	rašyčiausi
turėtumeisi	rašytumeisi
turėtųsi	rašytųsi
turėtumės	rašytumės
turėtutės	rašytutės
turėtųsi	rašytųsi

Liepiamoji nuosaka.

turėkis	rašykis
turėkimės	rašykimės
turėkitės	rašykitės

Дѣйствительная и страдательная форма.

Въ русскомъ языкѣ страдательную форму имѣютъ только глаголы дѣйствительнаго залога, въ литовскомъ же языкѣ всѣ глаголы имѣютъ дѣйствительную форму-**veikiamoji rušis** и страдательную форму — **neveikiamoji rušis**

Дѣйствительная форма обозначаетъ дѣйствіе предмета, напр., **artojas aria** — пахарь пашетъ, **žmonės dirba** — люди работаютъ. Страдательная форма обозначаетъ состояніе предмета (я хвалимъ, любимъ) и обычно выражается въ литовскомъ языкѣ чрезъ сложныя глагольныя формы, образуемыя при помощи причастія - **dalyvio: laukai yra ariami** — поля пашутся (пахаемы); **žmonės į darbą buvo varomi** — люди были гонимы на работу (людей гнали на работу).

Ariami (yra — вспомог. глаголъ настоящаго времени выпускается) и **buvo varomi** и являются страдательными формами — **neveikiamoji rušis**. Страдательныя формы имѣютъ тѣ же времена, что и дѣйствительныя формы, только образуются онѣ при помощи причастія даннаго глагола настоящаго или прошедшаго времени и вспомогательнаго глагола **būti** соотвѣтствующаго времени.

aš esu varomas — я гонимъ.
tu buvai varytas — ты былъ гонимъ.

Dalyviai.

Причастіе есть отглагольное прилагательное, измѣняющееся по родамъ, числамъ и падежамъ. Въ отличіе отъ простыхъ прилагательныхъ оно обозначаетъ еще и время.

sukąs — крутящій
sukęs — крутившій

Причастія въ литовскомъ языкѣ бываютъ дѣйствительной и страдательной формы; въ отличіе отъ русскаго, имѣются не только причастія настоящаго и прошедшаго времени, но и будущаго времени.

Esamojo laiko veikiamasis dalyvis.

Причастія дѣйствительной формы настоящаго времени имѣютъ окончанія **ąs** (м. р.) **anti** (ж. р.)

sukąs — крутящій
sukanti — крутящая.

Jis žadąs visa duoną atnešti — онъ обѣщающій (обѣщаетъ) весь хлѣбъ принесть. **Ji žinanti, kad jis ateis**—она знающая (знаетъ), что онъ придетъ. **Žadąs, žinanti** —причастіе дѣйствительнаго залога наст. вр, ед. числа

Это причастіе образуется отъ третьяго лица прошедшаго времени (однократн.) единствен. числа, причемъ послѣдняя буква замѣняется окончаніемъ причастія.

suk - o	**suk - ąs = sukąs**
	suk - anti = sukanti
lydėj - o	**lydėj - ąs = lydėjąs**
	lydėj - anti = lydėjanti
skait - ė	**skait - ąs = skaitąs**
	skait - anti = skaitanti

Глаголы 2-го спряженія имѣютъ и другую форму причастія настоящаго времени, которая оканчивается на įs (м. р.) и inti (ж. р.) Оно образуется черезъ присоединеніе къ корню этого окончанія

lyd - ė - ti	**lyd - įs = lydįs**
	lyd - inti = lydinti

Būtojio kartinio veikiamasis dalyvis.

Причастіе однократнаго прошедшаго времени образуется такъ же, какъ и настоящаго времени, только вмѣсто **ąs, anti** получаетъ окончаніе **ęs** (для м. р.) и **usi** (для ж. р.), которое ставится вмѣсто глагольнаго окончанія третьяго лица единственнаго числа однократнаго прошедшаго времени.

sukęs	крутившій
lydejęs	сопутствовавшій
rašusi	писавшая

suk - o	**suk - ęs = sukęs**
	suk - usi = sukusi
lydej - o	**lydej - ęs = lydejęs**
	lydej - usi = lydėjusi

skait - ė — **skait - ęs = skaitęs**
skaiči - usi = skaičiusi

raš - ė — **raš - ęs = rašęs**
raš - usi = rašusi

Žaltys, atsigręžęs į Eglę, prašneko žmogaus balsu — ужъ, обратившійся къ Елочкѣ, промолвилъ человѣчьимъ голосомъ. **Skruzdėlė, nulėkusi į dangų, jau rado vorą beskundžiantį** — муравей, полетѣвшій на небо, нашелъ тамъ жалующагося паука.

Būtojo dažninio veikiamasis dalyvis.

Причастіе многократнаго прошедшаго времени имѣетъ то же самое окончаніе, что и однократнаго т. е. **ęs** и **usi**, только оно образуется отъ третьяго лица ед. числа многократнаго прошедшаго времени.

Sukdav - o — **sukdav - ęs = sukdavęs**
sukdav - usi = sukdavusi
кручивавшій, кручивавшая

lydėdav - o — **lydėdav - ęs = lydėdavęs**
lydėdav - usi = lydėdavusi

rašydav - o — **rašydav - ęs = rašydavęs**
rašydav - usi = rašydavusi
писывавшій — писывавшая

anksti atsikėlęs, vis į bažnyčią bėgdavęs — рано вставая, все въ церковь бѣгалъ.

Būsimojo veikiamasis dalyvis.

Причастіе будущаго времени дѣйствительной формы имѣютъ тѣ же окончанія, что и причастія настоящаго времени т., е. **ąs, anti**, только образуется оно отъ второго лица ед. числа будущаго времени черезъ прибавленіе къ нему окончанія причастія.

suksi — **suksi - ąs = suksiąs**
suksianti

lydėsi — **lydėsi - ąs = lydesiąs**
lydėsianti

rašysi — **rašysi - ąs = rašysiąs**
rašysianti

Jų bernas rytoj miškan važiuosiąs —
ихъ работникъ завтра поѣдетъ въ лѣсъ.

Esamojo neveikiamasis dalyvis.

Причастія страдательной формы настоящаго времени имѣютъ окончанія — **mas** (м. р.) **ma** (ж. р.) Образуюся они отъ 3-го лица ед. ч. настоящаго времени чрезъ прибавленіе окончаній причастія.

suka — **suka - mas = sukamas**
suka - ma = sukama
lydi — **lydi - mas = lydimas**
lydi - ma = lydima
rašo — **rašo - mas = rašomas**
rašo - ma = rašoma

Šitas stogas nedegamas, šita žemė nedirbama—
эта крыша несгораема, эта земля необрабатываема.

Būtojo neveikiamasis dalyvis.

Причастія страдательной формы прошедшаго времени существуютъ только для прошедшаго однократнаго времени. Образуются они отъ неопредѣленнаго наклоненія чрезъ замѣну окончанія **ti** окончаніемъ **tas** (м. р.) **ta** (ж. р.).

suk - ti — **suk - tas = suktas**
suk - ta = sukta
lydė - ti — **lydė - tas = lydėtas**
lydė - ta = lydėta
rašy - ti — **rašy - tas = rašytas**
rašy - ta = rašyta

Šitas laukas buvo nesėtas — это поле была незасѣяно.
Visas sūris suvalgytas — весь сыръ съѣденъ.

Būsimojo neveikiamasis dalyvis.

Причастіе страдательной формы будущаго времени образуется отъ неопредѣленнаго наклоненія чрезъ прибавленіе къ нему окончанія **nas** (м. р.) и **na** (ж. р.)

sukti	**sukti - nas = suktinas**
	sukti - na = suktina
lydėti	**lydėti - nas = lydėtinas**
	lydėti - na = lydėtina
rašyti	**rašyti - nas = rašytinas**
	rašyti - na = rašytina

Примѣръ: Knyga skaitytina — по русски можно выразить такъ: книга которую, необходимо будетъ прочесть.*

Dalyvių linksniuotė — Склоненіе причастій

Vienaskaita. — муж. рода

Vr.	sukąs	sukęs	suksiąs
K.	sukančio	sukusio	suksiančio
N.	sukančiam	sukusiam	suksiančiam
G.	sukantį	sukusį	suksiantį
In.	sukančiu	sukusiu	suksiančiu
Vt.	sukančiame	sukusiame	suksiančiame

женск. рода.

Vr.	sukanti	sukusi	suksanti
K.	sukančios	sukusios	suksiančios
N.	sukančiai	sukusiai	suksiančiai
G.	sukančią	sukusią	suksiančią
Į.	sukančia	sukusia	suksiančia
Vt.	sukančioje	sukusioje	suksiančioje

*) Русскому языку такая грамматическая форма несвойственна; въ литовскомъ же языкѣ она коротко передаетъ понятіе о дѣйствіи, которое необходимо будетъ совершить.

Daugiskaita. — м. р.

Vr.	suką	sukę.	suksią
K.	sukunčių	sukusių	suksiančių
N.	sukantiems	sukusiems	suksiantiems
G	sukančius	sukusius	suksiančius
Į.	sukančiais	sukusiais	suksiančiais
Vr.	sukančiuose	sukusiuose	suksiančiuose

ж. р.

Vr.	sukančiòs	sukusios	suksiančios
K.	sukančių	sukusių	suksiančių
N.	sukančioms	sukusioms	suksiančioms
G.	sukančias	sukusias	suksiančias
Į	sukančiomis	sukusiomis	suksiančiomis
V.	sukančiose	sukusiose	suksiančiose

Dviskaita. (муж. р.)

Vr. ir G.	sukančiu	sukusiu	suksiančių
N. Į.	sukantiem	sukusiem	suksiantiem
K.	sukančių	sukusių	suksiančių
Vt.	sukančiuose	sukusiuose	suksiančiuose

ж. р.

Vr. ir G.	sukanti	sukusi	suksianti
N. Į.	sukančiom	sukusiom	suksiančiom
K.	sukančių	sukusių	suksiančių
Vt.	sukančiose	sukusiose	suksiančiose

Причастія страдательной формы всѣхъ временъ склоняются какъ простыя прилагательныя перваго склоненія, оканчив. въ мужск. родѣ на **as**, въ женскомъ на **a**.

Sudurtiniai laikai — сложныя времена.

Кромѣ разсмотрѣнныхъ выше четырехъ простыхъ временъ существуютъ въ литовскомъ языкѣ еще сложныя времена двухъ видовъ; одинъ образуется при помощи вспомогательнаго глагола **būti** и причастія однократнаго прошедшаго времени. Эти времена называются — **atliktiniai** (въ русскомъ языкѣ нѣтъ соотвѣтствующаго грамматическаго понятія, по смыслу же литовскаго наименованія эти времена можно назвать **совершенными**).

Другой видъ образуется при помощи того же вспомогательнаго глагола **būti** и причастія настоящаго времени съ приставкой **be**; эти времена называются **pradėtiniai** (по русски ихъ можно опредѣлить приблизительно словомъ - **длительныя**).

Примѣчаніе: приставка **be**, помѣщенная въ началѣ глагола обозначаетъ длительность дѣйствія и смыслъ такихъ глаголовъ можно переводить при помощи слова **еще**.

Aš bedarau—я еще дѣлаю, или я продолжаю дѣлать.

Если же частица **be** помѣщена между отрицаніемъ **ne** и глагольнымъ корнемъ, она обозначаетъ прекращеніе дѣятельсти, и смыслъ такихъ глаголовъ можно передать съ помощью слова **уже**:

aš nebedarau — я уже не дѣлаю.

Sudurtiniai atliktiniai laikai.

ESAMASIS.

aš esu sukęs (или sukusi для ж. р.)
tu esi „ „
jis ji, yra „ „
mes esame sukę (или sukusios для ж. р.)
jūs esate „ „
jie, jos yra „ „

Въ точности, какъ эту, такъ и послѣдующія формы на русскій языкъ перевести нельзя. Приблизительно же **esamsis** сложнаго времени переводится какъ прошедшее:

aš esu sukęs — я вертѣлъ.

BŪTASIS KARTINIS.

buvau sukęs (или sukusi для ж. в.)
buvai „ „
buvo „ „
buvome sukę (или sukusios для ж. р.)
buvote „ „
buvo „ „

Это время переводится на русскій прошедшимъ временемъ съ прибавленіемъ **уже** или **еще раньше: aš buvau sukęs** — я **уже** вертѣлъ.

BŪTASIS DAŽNINIS.

būdavau sukęs (для ж. р. sukusi).
būdavai „ „
būdavo „ „
būdavome sukę (для ж. р. sukusios)
būdavote „ „
būdavo „ „

aš budavau sukęs я уже верчивалъ.

BŪSIMASIS.

būsiu sukęs (или sukusi)
būsi „ „
bus „ „
būsime sukę (или sukusios)
būsite „ „
bus „ „

Это время по русски можно выразить понятіемъ будущаго отдаленнаго.

aš būsiu sukęs — я еще буду вертѣть.

Sudurtiniai pradėtiniai laikai.

ESAMASIS.

aš	esu	besukąs (для ж. р. besukanti)
tu	esi	„ „
jis, ji	yra	„ „
mes	esame	besukę (для ж. р. besukančios)
jūs	esate	„ „
jie, jos	yra	„ „

По смыслу это время передаетъ понятіе продолжающагося дѣйствія.

aš esu besukąs — я продолжаю вертѣть.

BŪTASIS KARTINIS.

buvau	besukąs	или besukanti
buvai	„	„
buvo	„	„
buvome	besuką	или besukančios
buvote	„	„
buvo	„	„

aš buvau besukąs — я было вертѣлъ.

BŪTASIS DAŽNINIS.

būdavau	desukąs	или besukanti
būdavai	„	„
būdavo	„	„
būdavome	besuką	или besukančios
būdavote	„	„
būdavo	„	„

aš budavau besukąs — я бывало верчивалъ.

BŪSIMASIS.

būsiu	besukąs	или besukanti
būsi	„	„
bus	„	„
busime	besuką	или besukančios
būsite	„	„
bus	„	„

aš būsiu besukąs — я еще буду продолжать вертѣть.

Prieveiksmis — Нарѣчіе.

Arti kelio — близъ (близко) дороги. Labai **tamsu** — очень темно. Dabar **gerai** vaikščioti — теперь хорошо гулять. **Kodel** nevalgai? — почему не ѣшь?

Слова: **arti, gerai, tamsu, kodel** и др. подобнаго характера называются нарѣчіями.

Нарѣчія — неизмѣняемая часть рѣчи, и потому онѣ не имѣютъ ни чиселъ, ни склоненій, ни спряженій. Ихъ нѣсколько видовъ:

1) **Vietos prieveiksmiai** — нарѣчія мѣста — отвѣчаютъ на вопросы: **kur** — гдѣ? **iš kur** — откуда? **kame** — гдѣ? напримѣръ: **namie** — дома; **arti** — близко; **toli** — далеко; **šalin** — въ сторону, **aplinkui** — кругомъ.

2) **Laiko prieveiksmiai** отвѣчаютъ на вопросы: **kada** — когда? **kuomet** — когда? напримѣръ: **dabar** — теперь; **šiandien** — сегодня; **vakar** — вчера; **rytoj** — завтра; **poryt** — послѣзавтра; **pernai** — въ прошл. году; **tuomet** — тогда; **visuomet** — всегда; **paskui** — потомъ; **vieliau**—позже; **tuojau** — тотчасъ; **niekuomet** — никогда; и др.

3) **Priežasties prieveiksmiai** — нарѣчія причины отвѣчаютъ на вопросъ: **kodel** — почему? напримѣръ: **todel** — потому; **tyčia**—наперекоръ; **netyčia** — случайно, неожиданно.

4) **Kokybės prieveiksmiai** — нарѣчія качественныя, отвѣчаютъ на вопросы: **kaip** — какъ? **kiek** — сколько? **keliese**— во сколько? напр.: **gerai** — хорошо, **skersai** — поперекъ, **išilgai** — вдоль.

Качественныя нарѣчія, образованныя изъ именъ прилагательныхъ, называются **būdiniai**; они имѣютъ степени сравненія, какъ и въ русскомъ языкѣ:

gerai — хорошо; **geriau** — лучше;
geriausia — лучше всего.

Эти нарѣчія образуются отъ прилагательныхъ черезъ замѣну окончанія мужскаго рода **as** окончаніем **ai** и окончаніе **us** окончаніем **iai**:

ger - as	**ger - ai = gerai**
gra - žus	**graž - iai = gražiai**

Сравнит. степень и превосходная образуются чрезъ замѣну вышеуказанныхъ окончаній **ai** или **iai** окончаніем **iau** (сравн. степ.) и **iausia** (превосх. ст.)

ger - ai	**ger - iau = geriau**
graž - iai	**graž - iau = gražiau**
ger - ai	**ger - iausia = geriausia**
graž - iai	**graž - iausia = gražiausia**

Къ качественнымъ нарѣчіямъ относятся отглагольныя нарѣчія, которыхъ имѣется два вида:

Первый — образовавшійся отъ неопредѣл. наклоненія черезъ замѣну конечнаго **i** на **e**. Они употребляются только при неопредѣл. наклоненіи для показанія усиленной дѣятельности, напр. **jis bėgte bėgo** — онъ **бѣжмя** бѣжалъ;

Второй видъ — образующійся отъ причастія: само причастіе настоящаго времени мужскаго рода дѣйствительной формы можетъ употребляться въ качествѣ нарѣчія, напр., **jis dirbant valgo** — онъ кушаетъ работая. Нарѣчія, производныя отъ причастій глаголовъ 2 го спряженія, имѣютъ окончаніе **int** вмѣсто **ant**; **jis eina lydint** — онъ идетъ провожая.

Нарѣчіе прошедшаго времени образуется отъ причастія однократнаго прошедшаго времени чрезъ отбрасываніе окончанія **i** отъ женскаго рода:

sukusi	**sukus**

Въ русскомъ языкѣ эти нарѣчія называются отглагольными нарѣчіями или дѣепричастіями.

Prielinksnis — предлогъ

Также неизмѣняемая часть рѣчи.

Наиболѣе употребительные изъ предлоговъ:

Iš — изъ, **į** — въ, **be** — безъ, **po** — подъ, **pas** — у, возлѣ, къ; **apie** — о, **per** — черезъ, **prie** — при, возлѣ, **del** —, для, **nuo** — отъ, **iki** — до, **ant** — на, **lig** — до, **su** — съ, **už** — за, **aplink** — кругомъ, вокругъ.

Предлоги во всѣхъ языкахъ, какъ и въ литовскомъ, играютъ большую роль, служа для выраженія оттѣнковъ мысли.

Einu **į** miestą, **iš** miesto, **per** miestą, **už** miesto — иду **въ** городъ, **черезъ** городъ, **за** городъ — въ этой фразѣ, какъ видимъ, предлогъ совершенно мѣняетъ смыслъ рѣчи.

Также и съ глаголами: **eiti, įeiti, išeiti, pereiti — итти, войти, выйти, пройти** — глаголъ совершенно мѣняетъ смыслъ отъ приставки предлоговъ.

Нѣкоторые предлоги мѣняютъ самый видъ глагола: изъ несовершеннаго они переходятъ въ совершенный видъ:

sakyti	сказывать, говорить,
pasakyti	сказать;
žinoti	знать,
sužinoti	узнать.

По предлогу можно часто опредѣлить, въ какомъ падежѣ слѣдуетъ поставить имя существительное, прилагательное, числительное, мѣстоименіе. Поэтому весьма полезно хорошо усвоить и запомнить нижеслѣдующее:

Нѣкоторые предлоги требуютъ всегда одного опредѣленнаго падежа; такъ предлоги: **be, iš, nuo, ant, prie, tarp, abipus** — обоюдосторонне, **anapus** — потусторонне, **netoli, šalia, pirma, vidui** — внутри, **viršui** — всѣ эти предлоги требуютъ **только родительнаго падежа:**

Knyga guli ant stalo, — книга лежитъ на столѣ **tarp medžių nieko nebuvo** межъ деревьевъ никого не было, **Jonas sedėjo greta Petro** — Иванъ сидѣлъ рядомъ съ Петромъ и т. д.

2) Предлоги: **su, ties** — употребляются только съ творительнымъ падежомъ. **Su Dievu nesibarsi** — съ Богомъ не поспоришь. **Pamačiau jį ties vartais**—я увидѣлъ его противъ воротъ.

3) Предлоги: **pas, aplink, pagal, paskui, apie, per, pro** — почти всегда требуютъ одного винительнаго падежа.

Ko žiuri pro langelį — чего смотришь чрезъ окошко? **Aš ėjau per mišką** — я шелъ чрезъ лѣсъ. **Apie ką čia jūs kalbate** — о чемъ вы говорите? **Aš einu pas tave** — я иду къ тебѣ.

4) Предлогъ **už** требуетъ то родительнаго, то винительнаго падежа. Чаще всего, если предлогомъ **už** передается простое понятіе, напр., **svečias jau už durų** — гость уже за дверьми, **arklys pririštas už vartų** — конь привязанъ за ворота — въ подобнаго рода выраженіяхъ предлогъ **už** требуетъ родительнаго падежа. Если же предлогомъ **už** передается понятіе сравненія, то чаще всего онъ требуетъ винительнаго падежа. **Medis didesnis už šaką**—дерево больше вѣтки; **tu geriau rašai už savo brolį**—ты лучше пишешь, чѣмъ твой братъ и т.д.

5) Предлогъ **po** — послѣ, подъ—требуетъ иногда родительнаго, иногда винительнаго, иногда творительнаго падежа.

Ateik po pietų ir gausi — приходи послѣ обѣда и получишь (род. пад.); **jie gavo kiekvienas po litą**— они каждый получилъ по литу (вин. пад); **kojas po stalu laiko** — ноги подъ столомъ держатъ (тв. пад.)

Jungtukas — союзъ

Sunus **ir** tėvas — отецъ **и** сынъ; noriu pirkti, **bet** neturiu pinigų — хочу купить, **но** денегъ не имѣю. Частицы **ir, bet,** соединяющія въ томъ или иномъ смыслѣ разныя части рѣчи, носятъ названіе **jungtukas** — союзъ (jungti—соединять).

Наиболѣе употребительные союзы: **ir** — и, **o** — а, **bet** — но, **bei** — или, **kad** — чтобы, **nes** — потому что, **nors** — хотя, **ar** — ли, **arba** — или, **kol** — пока, **tačiau** — однако, **kadangi** — такъ какъ, **nei** — ни и др.

Примѣры: menuo nešildo, bet šviečia — мѣсяцъ не грѣетъ, но свѣтитъ; **palauk, kol aš sugrįšiu** — подожди, пока я вернусь; **aš nenuejau, kadangi bijojau** — я не пошелъ, такъ какъ боялся и т. д.

Подобно предлогу, союзъ также неизмѣняемая часть рѣчи.

Jaustukas — междометіе

Oi tu, Dieve, kur aš pasidėsiu? Ахъ, ты, Боже, куда я дѣнусь? **Te duonos kąsnį!** На, кусокъ хлѣба. **Še ir tau, ko norėjai** — вотъ и тебѣ, чего хотѣлъ.

Словами **oi, ai, še, te,** мы выражаемъ наши чувства и потому они называются междометіями — **jaustukai** (отъ слова jausti — чувствовать).

Таблица спряженій неправильныхъ глаголовъ.

Выше нами приведены образцы спряженій правильныхъ глаголовъ, т. е. такихъ, у коихъ при спряженіи постоянныя окончанія присоединяются къ неизмѣняемому корню глагола (или къ корню и суфиксу). Но, кромѣ такихъ глаголовъ, въ литовскомъ языкѣ имѣются еще глаголы, мѣняющіе при спряженіи корневой составъ и отступающіе отъ правильныхъ глаголовъ въ строеніи окончаній при образованіи тѣхъ или иныхъ формъ. Ниже и приводится таблица такихъ наиболѣе употребительныхъ глаголовъ. Жирнымъ шрифтомъ напечатана форма каждаго глагола въ неопредѣленномъ наклоненіи, цифра 1, 2, 3 показываетъ — какого спряженія окончаніями пользуется глаголъ, дальше приводятся въ одинаковомъ порядкѣ въ первомъ лицѣ времена: 1) настоящее, 2) прошедшее однокр., 3) прошедшее многокр., 4) сослагательное наклоненіе и 5) будущее время. Если приводятся не всѣ перечисленныя формы, а послѣ нѣкоторыхъ стоитъ знакъ „и т. д.“, то это значитъ, что дальнѣйшія формы образуются правильно, въ согласіи съ образцами правильныхъ глаголовъ.

Aimanuoti (1), aimanuoju, aimanavau, aimanuodavau, aimanuočiau, aimanuosiu — горевать.

alpti (1), alpstu, alpau alpdavau и т. д.—падать въ обморокъ.

aušti (1), auštu, aušau, aušdavau и т. д. — остывать.

auti (1), aunu, aviau, audavau, aučiau, ausiu — надѣвать обувь.

Badauti (1), badauju, badavau, badaudavau и т. д. — голодать.

bernauti (1), bernauju, bernavau, bernaudavau и т. д. — служить работникомъ, быть парнемъ.

bičiuliauti (1), bičiuliuoju, bičiuliavau, bičiuliaudavau и т. д.— дружить, быть компаньономъ.

bijoti (3), bijau, bijojau, bijodavau, bijočiau, bijosiu — бояться.

bliauti (1), bliauju, blioviau, bliodavau, bliočiau, bliausiu — блеять.

blokšti (1), blaškiu, bloškiau, blokšdavau и т. д.—лущить, опрокидывать

bodėti (1), bodu, bodėjau, bodėdavau bodėčiau, bodėsiu — надоѣдать.

boti (1), boju, bojau, bodavau, bosčiau, bosiu — худѣть отъ нездоровья.

būti (1) būnu, buvau, būdavau, būčiau, būsiu — быть.

(esu, esi, yra

esame, esate, yra

esava, esota, yra — другая форма наст. вр.

esmi, esi, esti

esme, este, esti

esva, esta, esti — древн. форма наст. вр.

brangti (1), brangstu, brangau, brangdavau и т. д. — дорожать.

brėkšti (1), brėkštu, brėško, brėkšdavau, brėkščiau, brėkšiu — свѣтать. (о зарѣ, объ утрѣ).

bręsti (1), bręstu, brendau, bręsdavau, bręsčiau, bręsiu — созрѣвать.

brinkti (1), brinkstu, brinkau, brinkdavau, brinkčiau, brinksiu — бухнуть.

bristi (1), bredu, bridau, brisdavau, brisčiau, brisiu — брести по водѣ.

bukti (1), bunku, bukau, bukdavau, bukčiau, buksiu — притупляться.

būrti (1), buriu, būriau ir t. t. — ворожить..

busti (1), bundu, budau, busdavau, busčiau, busiu — просыпаться.

Dejuoti (1) dejuoju, dejavau, dejuodavau и т. д. — стонать.

derėti (1), deru, derėjau, derėdavau, derėčiau, derėsiu — родить (отн. урожая, земли).

dėti (1), dedu, dėjau, dėdavau, dėčiau, dėsiu — класть.

dingti (1), dingstu, dingau, dingdavau и т. д — исчезнуть, пропадать.

dygti (1), dygstu, dygau, dygdavau и т. д. — прорастать, вырастать.

draugauti (1), draugauju, draugavau, draugaudavau и т. д. — дружить, быть другомъ.

drebėti (1), drebu, drebėjau, drebėdavau, drebėčiau, drebėsiu — дрожать.

drėbti (1), drebiu, drėbiau drėbdavau и т. д. — забрасывать грязью.

dribti (1), drimbu, dribau, dribdavau, dribčiau, dribsiu — опускаться, дряхнуть.

drėksti (1), drisku, driskau и т. д. — рваться (отн. платья) изнашиваться.

drįsti (1), drįstu drįsau, drįsdavau и т. д. — осмѣливаться.

dubti (1), dumbu, dubau, dubdavai, dubčiau, dubsiu — вгибаться.

dumti (1), dumiu, dūmiau, dumdavau и т. д. — дуть.

duoti (1), duodu, daviau, duodavau, duočiau, duosiu — давать.

dvėsti (1), dvesiu, dvesiau, dvėsdavau и т. д. — подыхать.

džiauti (1), džiauju, džioviau, džiaudavau, džiaučiau, džiausiu — сушить.

džiugti (1), džiungu, džiūgau, džiugdavau, džiugčiau, džiugsiu — радоваться.

džiūgauti (1), džiūgauju, džiūgavau, džiūgaudavau и т. д. — радоваться.

džiūti (1) džiūvu. džiūvau, džiūdavau, džiūčiau, džiūsiu – сохнуть.

Eeiti (1), einu, ejau; eidavau, eičiau, eisiu — итти.

ėsti (1), ėdu, edžiau, ėsdavau и т. д. — ѣсть.

Gaišti (1), gaištu, gaišau, gaišdavau и т. д. — терять время.

garuoti (1), garuoju, garavau, garuodavau и т. д.—испаряться, парить.

gauti (1), gaunu, gavau, gaudavau, gaučiau, gausiu — получить.

geidauti (1), geidauju, geidavau, geidaudavau и т. д. — желать.

gerti (1), geriu, gėriau, gerdavau и т. д. —пить.

gesti (1), gęstu, gesau, gęsdavau, и т. д. — тухнуть.

gęsti (1), gendu, gedau, gesdavau, gesčiau, gesiu — портиться.

giedoti (1), giedu, giedojau, giedodavau, giedočiau, giedosiu — пѣть.

gimti (1), gemu, gimiau, gimdavau и т. д.—рождаться.

ginti (1), genu, giniau, gįdavau и т. п.—выгонять скотъ.

ginti (1), ginu, gyniau, gindavau, ginčiau, ginsiu — защищать, оборонять.

girti (1), giriu, gyriau, girdavau и т. д. — хвалить.

gyti (1), giju, gijau, gydavau, gyčiau gysiu — излѣчиваться, заживать.

grėsti (1), gresiu, grėsiau, gresdavau и т. д.—угрожать.

griausti (1), griaudžiu, griaudžiau, griausdavau, griausčiau, griausiu — гремѣть.

griauti (1), griauju, grioviau, griaudavau, griaučiau, griausiu— разваливать, разрушать.

grįžti (1), grižtu, grįžau, grįždavau, и т. д. — возвращаться.

griūti (1), griūvu, griuvau, griūdavau, griūčiau, griūsiu—падать (домъ,) спотыкаться.

guosti (1), guodžiu, guodžiau, guosdavau, guosčiau, guosiu— хвалить, ласкать.

Imti (1), imu, ėmiau, imdavau, imčiau, imsiu—брать, взять.

inirsti (1), įnirstu, įnirtau, įnirsdavau, įnirsčiau, įnirsiu — разсердиться, озлобиться.

irti (1), iriu, irdavau и т. д. — грести.

išgirsti (1), išgirstu, išgirdau, išgirsdavau, isgirsčiau, išgirsiu — услышать.

išsigąsti (1), išsigąstu, išsigandau, išsigąsdavau, išsigąsčiau, išsigąsiu — перепугаться.

Joti (1), jojū, jojau, jodavau, jočiau, josiu—ѣхать верхомъ.

judėti (1), judu, judėjau, judėdavau, judėčiau, judėsiu—двигаться, шевелиться.

juoduoti (1), juoduoju, juodavau, juoduodavau и т.д.—чернѣть.

juokuoti (1), juokuoju, juokavau, juokuodavau, и т. д.—шутить.

justi (1), juntu, jutau, jusdavau, jusčiau, jusiu—чувствовать.

Kaisti (1) - kaistu, kaitau, kaisdavau, kaisčiau, kaisiu — согрѣваться.

kakti (1) kanku, kakau, kakdavau, kakčiau, kaksiu, — быть достаточнымъ.

kalbėti (1), kalbu, kalbėjau, kalbėdavau, kalbėčiau, kalbėsiu — говорить, разговаривать.

kamuoti (1), kamuoju, kamavau, kamuodavau и т. д. — мучить.

kariauti (1), kariauju, kariavau, kariaudavau и т. д —воевать.

karti (1), kariu, koriau, kardavau и т. д. — вѣшать.

kąsti (1), kandu, kandau, kąsdavau, kąsčiau, kąsių—кусать.

keisti (1), keičiu, keičiau, keisdavau, keisčiau, keisiu—измѣнять.

keliauti (1), keliauju, keliavau, keliaudavau и т.д.—путешествовать.

kelti (1), keliu, kėliau, keldavau, и т.д. — поднимать.

kentėti (1), kenčiu, kentėjau, kentėdavau, и т.д.—страдать, терпѣть,

kęsti (1), kenčiu, kenčiau, kęsdavau, kęsčiau, kęsiu — терпѣть переносить.

kiaušiniauti (1), kiaušiniauju, kiaušiniavau, kiaušiniaudavau и т.д. —собирать яички.

kibti (1), kimbu, kibau, kibdavau, kibčiau, kibsiu—придираться.

kilti (1), kylu, kilau, kildavau, kilčiau, kilsiu — происходить.

kimšti (1) kemšu, kimšau, kimšdavau, kimščiau, kimšiu — совать.

kirpti (1), kerpu, kirpau, kirpdavau, kirpčiau, kirpsiu — стричь.

kirsti (1), kertu, kirtau, kirsdavau, kirsčiau, kirsiu — рубить.

kisti (1), kintu. kitau, kisdavau, kisčiau, kisiu — измѣняться.

kitėti (1), kintu, kitėjau, kitėdavau, kitėčiau, kitėsiu — измѣняться.

klimti (1), klimstu, klimpau, klimpdavau и т.д. — вязнуть въ болотѣ.

klysti (1), klystu, klydau, klysdavau klysčiau, klysiu — ошибаться.

kliūti (1), kliuvu, kliuvau, kliūdavau, kliūčiau, kliūsiu — попадать за что.

kloti (1), kloju, klojau, klodavau, kločiau, klosiu — стелеть.

klupti (1), klumpu, klupau, klupdavau, klupčiau, klupsiu — спотыкаться.

krauti (1), krauju, kroviau, kraudavau, kraučiau, krausiu — складывать въ одно мѣсто.

krėsti (1), krečiu, krėčiau, (kretei, krėtė) krėsdavau и т. т. — стряхивать.

krimsti (1). kremtu, krimtau, krimsdavau, krimsčiau, krimsiu — жевать.

kristi (1), krintu, kritau, krisdavau, krisčiau, krisiu — падать внизъ, опускаться.

krypti (1), krypstu, krypau, krypdavau, и т. д. — отклоняться.

krutėti (1), krutu, krutėjau, krutėdavau, krutėčiau, krutėsiu — шевелиться.

kulti (1), kuliu, kūliau, kuldavau, и т. д. — молотить.

kurti kuriu, kūriau, kurdavau и т. д. — создавать.

kvepėti, kvepiu, kvepėjau, kvepėdavau. и т. д пахнуть.

kvėpti (1), kvepiu, kvėpiau, kvėpdavau и т. д. — пакнуть.

Lėkti (1), lekiu, lėkiau, lėkdavau, и т. д. — летѣть.

liekti (1), lieku, likau, likdavau и т. д. — оставаться.

liesti (1), liečiu, liečiau, liesdavau, liesčiau, liesiu — трогать.

lieti (1), lieju, liejau, liedavau, liečiau, liesiu — трогать.

lemti (1), lemiu, lėmiau, lemdavau и т. д. — предназначать.

likti (1), lieku, likau, likdavau, likčiau, liksiu — оставаться.

linkti (1), linkstu, linkau, linkdavau и т. д. -склоняться на что.

lipti (1), limpu, lipau, lipdavau, lipčiau lipsiu — липнуть.

lįsti (1), lendu, lindau, lįsdavau, lįsčiau, lįsiu — лѣзть.

lygti (1), lygstu, lygau, lygdavau и т. д. — сходиться въ цѣнѣ.

lyti (1), liju, lijau, lydavau, lyčiau, lysiu — дождю идти.

loti (1), loju, lojau, lodovaū, ločiau, losiu — лаять.

lūžti (1), lūžtu, lūžaú, lūždavau. и т. д. — ломаться.

Mauti (1), mauju, moviau, maudavau, maučiau, mausiu — вдѣвать, всовывать.

meluoti (1), meluoju, melavau, meluodavau и т. д. — лгать.

mergauti (1), mergauju, mergavau, mergaudavau и т. д. — быть, пребывать въ дѣвушкахъ.

mėgti (1). mėgstu, mėgau, mėgdavau и т.д.—нравиться (мнѣ).

miegoti (1), miegu, miegojau, miegodavau, miegočiau, miegosiu спать.

migti (1), migu, migau, migdavau и т. д. — заснуть, спать.

minti menu, miniau, mindavau и т. д. — поминать.

minti (1), minu, myniau, mindavau, minčiau, mynsiu — мять.

mirgėti (1), mirgu, mirgėjau, mirgėdavau, mirgečiau, mirgėsiu— мигать, мерцать.

mirti ( ), mirštu, miriau, mirdavau, mirčiau, и т. д. — умирать.

misti (1), mintu, mitau, misdavau, misčiau, misiu — питаться.

mokėti (1), moku, mokėjau, mokėdavau, mokėčiau, mokėsiu — умѣть, платить.

moti (1), moju, mojau, modavau, močiau, mosiu — махать

Nerimauti (1), nerimauju, nerimavau nerimaudavau и т д. — безпокоиться.

niežėti (1), niežti, niežėjo (безл. гл.) — чешется.

nusibosti (1), nusibostu, nusibodau, nusibosdavau, nusibosčiau, nusibosiu — надоѣдать.

Pailsti (1), pailstu, pailsau, pailsdavau, pailsiu — уставать.

pamilti (1), pamilstu, pamilau, pamildavau и т. д. — полюбить.

pamiršti (1), pamirštu, pamiršau, pamiršdavau и т. д.—забыть.

pažinti (1), pažįstu, pažinau, pažįsdavau, pažįsčiau, pažįsių, (paž nsiu) — узнавать.

perti (1), periu, pėriau, perdavau и т. д.—обрабатывать шкуру, побить, поругать сильно.

piauti (1), piauju (piaunu), pioviau, piaudavau, piaučiau, piausiu—срѣзывать, рѣзать.

piemenauti (1), piemenauju, piemenavau, piemenaudavau и т. д. — быть въ пастухахъ.

pilti (1), pilu, pyliau, pildavau и т. д. — лить, наливать.

pinti (1), pinu, pyniau, pindavau и т. д.— вязать, плести.

pirkti (1), perku, pirkau, pirkdavau, pirkčiau, pirksiu—покупать.

piršti (1), peršu, piršau, piršdavau, pirčiau, piršiu — рекомендовать.

pykti (1), pikstu, pykau, pykdavau и т. д. — сердиться.

plėsti (1), plečiu, plėčiau (plėtei ...) plėsdavau и т. д. — расширять, распространять.

plevėsuoti (1), plevėsuoju, plevėsavau, plevėsuodavau и т. д. — развѣваться.

plyšti (1), plištu, plyšau, plyšdavau и т. д. — лопнуть.

ploti (1), ploju, plojau, plodavau, pločiau, plosiu — бить въ ладоши.

plukti (1), plunku, plūkau, plukdavau, plukčiau, plūksiu — расплываться.

pralobti (1), pralobstu, pralobau, pralobdavau и т. д. — разбогатѣть.

pražyšti (1), pražystu, pražydau, pražysdavau, pražysčiau, pražysiu —разцвѣсти.

privisti (1), privistu, privisau, privisdavau и т.д.—напложда́ться

pulti (1), puolu, puoliau, puldavau, pulčiau, pūlsiu—падать.

pusti (1), puntu, putau, pusdavau, pusčiau, pusiu, — жрать.

pūsti (1), pučiu, pūčiau, (pūtei) pūsdavau и т.д.—дуть.

pūti (1), puvu, puvau, pūdavau, pūsčiau, pūsiu—гнить.

Ragauti (1), ragauju, ragavau, ragaudavau, и т.д. — пробовать на вкусъ.

raudonuoti (1), raudonuoju, raudonavau, raudonuodavau, и т.д. — краснѣть.

raudoti (1), raudu, raudojau, raudodavau, raudočiau, raudosiu, —оплакивать, плакать, рыдать.

reikėti (1), reikia (безл. гл.), reikėjo и т.д. —нужно.

reikšti (1), reiškiu, reiškiau, reikšdavau, reiksčiau, reikšiu—выражать

reikti (1), reikia, reikė, и т.д. (безл. гл.)—нужно.

rėkauti (1), rėkauju, rėkavau, rėkaudavau, и т д.—покрикивать.

remti (1), remiu, rėmiau, remdavau и т.д.—помогать, поддерживать.

riešutauti (1), riešutauju, riešutavau, riešutaudavau и т.д. — собирать орѣхи.

rinkti (1), renku, rinkau, rinkdavau, rinkčiau, rinksiu — собирать.

risti (1), ritu, ritau, risdavau, riščiau, risiu — катить.

ryti (1), riju, rijau, rydavau, ryčiau, rysiu — глотать.

ryžtis (1), ryštuosi, ryžausi, ryždavaus, и т д.—рѣшаться.

roti (1), roju, rojau, rodavau, ročiau, rosiu—успѣвать, поспѣвать.

rūgti (1), rugstu, rūgau, rūgdavau и т. д. — киснуть, прокисать.

rūkti (1), rukstu, rūkau, rūkdavau и т. д — дымиться.

rūstauti (1), rūstauju, rūstavau, rūstaudavau и т д. — посерживаться.

Semti (1), semiu, sėmiau, semdavau и т. д.—черпать.

senauti (1), senauju, senavau, senaudavau, и т.д — быть старикомъ, пребывать въ старикахъ.

senti (1), senstu, senau, sendavau, и т. д. — стариться.

sėsti (1), sėdu, sėdau, sėsdavau, sėsčiau sėsiu— сѣсть.

sėti (1), sėju, sėjau, sėdavau, sėčiau, sėsiu — сѣять.

siausti (1), siaučiu, siaučiau (siautei), siasdavau, siausčiau, siausiu— шутить; свирѣпствовать.

sirgti (1), sergu, sirgau, sirgdavau, sirgčiau, sirgsiu — болѣть.

siūti (1), siuvu, siuviau, siūdavau, siūčiau, siūsiu — шить.

skambėti (1), skambu, skambėjau, skambėdavau, skambėčiau, skambėsiu — звучать.

skaudėti (1), skaudu, skaudėjau, skaudėdavau, skaudėčiau--сильно болѣть.

skausti (1), skaudžiu, skaudžiau (skaudei), skausdavau, skausčiau, skausiu—болѣть. дѣлать больно..

skelti, skeliu, skėliau, skeldavau, и т. д. расщеплять.

skęsti (1), skendu, skendau, skęsdavau, skęsčiau, skęsiu—тонуть.

skilti (1), skylu, skilau, skildavau, skilčiau, skylsiu--лопаться, трескаться.

skinti (1), skinu, skyniau, skindavau ir t.t.—рвать цвѣты,

skysti (1), skystu, skydau, skysdavau, skysčiau, skysiu —разжижать.

skubėti (1), skubu, skubėjau, skubėdavau, skubėčiau, skubėsiu -- спѣшить.

skursti (1), skurstu, skurdau, skursdavau, skurščiau, skursiu—хирѣть.

skusti (1), skutu, skučiau(skutei), skusdavau, skusčiau, skusiu—брить.

skųsti (1), skundžiu, skundžiau (skundei), skųsdavau, и т.д.—обвинять, жаловаться на кого.

slėgti, (1), slegiu, slėgiau, slėgdavau, и т.д.—давить, придавливать.

slinkti (1), slenku, slinkau, slinkdavau, slinkčiau slinksiu — ползти, двигаться впередъ.

slyti (1), šlyju, šlijau, šlydavau, šlysčiau, šlysiu — пошатываться, склоняться въ сторону.

slūgti (1), slūgstu, slūgau, slūgdavau, и т.д.—отходить(опухоль)

smarkauti (1), smarkauju, smarkavau, smarkaudavau, и т.д. — свирѣпствовать.

smukti (1), smunku, smukau, smukdavau, smukčiau, smuksiu — опускаться, бѣднѣть.

snekėti (1), šneku, šnekėjau, šnekėdavau, šnekėčiau, šnekėsiu — говорить.

snigti (1), sningu, snigau, snigdavau, snigčiau, snigsiu—снѣжить, снѣгъ идетъ.

snyguriuoti (1), snyguriuoju, sniguriavau, sniguriuodavau и т. д. —снѣжить.

snūduriuoti (1), snūduriuoju, snūduriavau, snūduriudavau и т.д.— дремать.

sopėti (1), sopu, sopėjau, sopėdavau, sopėčiai, sopėsiu—болѣть.

spėti (1), spėju, spėjau, spėdavau, spėčiau, spėsiu — угадывать, поспѣвать.

spiauti (1), spiauju, spioviau, spiaudavau, spiaučiau, spiausiu — плюнуть.

spirti (1), spiriu, spyriaū, spirdavau, и т. д.—лягать.

spręsti (1), sprendžiu, sprendžiau, spręsdavau, spręsčiau, spręsiu— рѣшать, постановлять.

stingti (1), stingstu, stingau, stingdavau и т. д.—нехватать, недоставать.

stipti (1), stimpu, stipau, stipdavau, stipčiau, stipsiu—подыхать.

stoti (1), stoju,stojau, stodavau, stočiau, stosiu—стать.

stumti (1), stumiu, stūmiau, stumdavau, и т.д.—толкать.

supti (1), supu, supiau, supdavau, supčiau, supsiu—качать ребенка.

susti (1), sūstu, susau, susdavau и т. д.—захудать.

sverti (1), sveriu, svėriau, sverdavau и т.д.—вѣсить, взвѣшивать.

sviesti (1). sviedžiu, sviedžiau (sviedei), sviesdavau, sviesčiau, sviesiu — бросить камень, дискъ, ударить.

svilti (1), svylu, svilau и т д. — обгорать, тлѣть.

Šalti (1), šąlu, šalau, šaldavau, šalčiau, šalsiu—мерзнуть

šauti (1), šauju (šaunu), šoviau, šaudavau, šaučiau, šausiu — стрѣлять.

šerti (1), šeriu, šėriau, šerdavau и т.д. — кормить скотъ.

šienauti (1), šienauju, šienavau, šienaudavau и т.д.—косить сѣно.

šilti (1), šylu, šilaũ и т.д. —грѣтся.

šlamėti (1), šlamu, šlamėjau, šlamėdavau, šlamėčiau, šlamėsiu — шумѣть листями, вѣтвями.

šlapti (1), šlapu, šlapau, šlapdavau, šlapčiau, šlapsiu—мокнуть.

šluoti (1), šluoju, šlaviau, šluodavau, šluočiau, šluosiu — подметать.

šūkauti, (1), šūkauju, šūkavau, šūkaudavau, и т.д.—покрикивать, звать.

švilpauti (1), švilpàuju, švilpavau, švilpaudavau и т.д.— посвистывать.

švisti (1), švintu, švitau, švisdavau, švisčiau, švysiu — свѣтать.

Tapti (1), tampu, tapau, tapdavau, tapčiau, tapsiu — стать, сдѣлаться.

tekti (1), tenka, tekau, tekdavau, tekčiau, teksiu — попадать.

tremti (1), tremiu, trėmiau, tremdavau, и т.д.—изгонять съ родины, ссылать.

tilpti (1), telpu, tilpau, tilpdavau, tilpčiau, tilpsiu—вмѣщаться.

tikti (1), tinku, tikau tikdavau, tikčiau, tiksiu — подходить къ чему, нравиться.

tinti (1), tinu, tyniau, tindavau, и т д — выбивать косу.

tirpti (1), tirpstu, tirpau, tirpdavau и т.д.—растворяться, распускаться.

tirti (1), tiriu, tyriau, tirdavau и т д.—изслѣдовать

tolti (1), tolstu, tolau, toldavau и т. д. — отдаляться.

trikšti (1), trišku, triškau trikšdavau и т. д. — сіять.

trinkti (1), trenku, trinkau, trinkdavau, trinkčiau, trinksiu—мыть овецъ, шерсть.

trinti (1), trinu, tryniau, trindavau и т. д. — тереть.

trokšti, (1) trokštu, troškau, trokšdavau, troksčiau, trokšiu—сильно желать.

trukti, (1) trunku, trukau, trukdavau, trukčiau, truksiu — задерживаться, медлить.

trūkti (1), trūkstu, trūkau, trūkdavau и т. д. — недоставать, не хватать.

tūpti (1), tupiu, tūpiau, tūpdavau и т.д. —садиться (о птицахъ)

tvinkti (1), tvinkstu, tvinkau, tvinkdavau и т. д. — набухать (вымя).

Uogauti (1), uogauju, uogavau, uogaudavau и т. д. — собирать ягоды.

Vagiliauti (1), vagiliauju, vagiliavau, vagiliaudavau и т. д — поворовывать.

vargti (1), vargstu, vargau, vargdavau и т. д. — жить въ бѣдности, въ горести.

važiuoti (1), važiuoju, važiavau, važiuodavau и т. д. — ѣхать.

velti (1), veliu, vėliau, veldavau и т. д. — комкать.

vemti (1), vemiu, vėmiau, vemdavau и т. д. блевать.

vergauti (1), vergauju, vergavau, vergaudavau и т. д. — рабствовать.

vėsti (1). vėstu, vėtau, vėsdavau, vėsčiau, vėsiu — охлаждаться, становиться прохладнымъ.

vėtyti (1), vėtau, vėčiau (vėtei), vėtydavau и т.д. — просѣивать зерно.

vėžiauti (1), vėžiauju, vėžiavau, vėžiaudavau и т. д. ловить раковъ.

viešpatauti (1), viešpatauju, viešpatavau, viešpataudavau и т. д.— господствовать, властвовать.

vilkti (1), velku, vilkau, vilkdavau, vilkčiau, vilksiu — нести, влачить бремя.

virsti (1), virstu, virtau, virsdavau, virsčiau, virsiu — дѣлаться, становиться, опракидываться.

virti (1), verdu, viriau, virdavau и т. д. — кипѣть, варить.

vykti (1), vikstu, vykau, vykdavau и т. д. — отправляться.

vysti (1), vistu, vytau, vysdavau, vysčiau, vysiu — вянуть.

vyti (1), veju, vijau, vydavau, vyčiau, vysiu—гнаться.

vyturiuoti (1), vyturiuoju, vyturiavau, vyturiuodavau и т. д. — пѣть (жаворонокъ).

vogti (1), vagiu, vogiau, vogdavau и т. д. — красть.

Žadėti (1), žadu, žadėjau, žadėdavau, žadėčiau, žadėsiu — обѣщать.

žaisti (1), žaidziu, žaidžiau (žaidei), žaisdavau и т. д. — играть, шутить.

žaliuoti (1), žaliuoju, žaliavau, žaliuodavau и т. д. — зеленѣть

želti (1), želiu, želiau, želdavau и т. д.— произрастать, взойти (рожь, трава).

žerti (1), žeriu, žėriau, žerdavau и т. д. — сгребать въ одну кучу.

žibėti (1), žibu, žibėjau, žibėdavau, žibėčiau, žibėsiu — свѣтить, свѣтиться.

žilti (1), žylu, žilau и т. д. — сѣдѣть.

žiovauti (1), žiovauju, žiovavau, žiovaudavau и т. д. — зѣвать, позѣвывать.

žyburiuoti (1), žyburiuoju, žyburiavau, žyburiuodavau и т. д. — присвѣчивать, свѣтить.

žygiuoti (1), žygiuoju, žygiavau, žygiuodavau и т. д. — наступать, итти впередъ.

žįsti (1), žindu, žindau, žįdavau, žįsčiau, žįsiu — сосать.

žlugti (1), žlungu, žlugau, žlugdavau, žlugčiau, žlugsiu — пропадать, погибать.

žūti (1), žuvu, žūvau, žūdavau, žūčiau, žūsiu—погибать.

žvtrbltauti (1), žvirbliauju, žvirbliavau, žvirbliaudavau и т. д. — ловить воробьевъ.

Замѣченные главнѣйшіе опечатки и пропуски.

Стран 19. Пропущено двойственное число отъ gražesnis, gražesnė. Образуется правильно по образцу прилагательнаго 3-го склоненія.

Стран. 23 и 24. Опущено двойственное число отъ „dešimtis, šimtas, tūkstantis, penktas“. — Согласно указаніямъ, сдѣланнымъ въ грамматикѣ, эти формы образуются тождественно съ таковыми же формами именъ существительныхъ и прилагательныхъ соотвѣтственныхъ окончаній.

		напечатано	слѣдуетъ.
Стр.	25	4 строка св. — du tūkstančių.	du tūkstančiu
„	26	16 „ „ — jedvi.	jiedvi
„	28	21 св. — judvi.	jiedvi
„	29	посл. стр. — kuriose.	kurioje
„	32	15 стр. св. — judvi, judu.	jiedvi. juodu.
„	35	посл. 3сниз. — judvi	jiedvi
„	39	2 стр. — turėsįva	turėsiva
„	„	5 строчка — Busimasis	Būsimasis
„	„	9 стр. — lydesime	lydėsime
„	„	21 стр. — lydėtutė	lydėtute
„	40	1 стр. — Liepamoji	Liepiamoji
„	47	5 стр — turėdavomes	turėdavomės
„	53	3 стр — sukųnčių	sukančių
„	58	18 стр. — vieliau	vėliau
„	59	17 стр. „настоящаго времени мужскаго рода“ и т. д.	„настоящаго времени женскаго рода съ отбрасываніемъ конечнаго i.“